

XIV. ÉVF. * 232. SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931.
október 16 Péntek
5692 EV Chesvan 5

Taxa pos-
talfite in nu-
No. 224.716

Ara 5 lej

UJ KELET

Budapest

Hesztér 2 11 18

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ARAK

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság politikai napilapja
Cikkeink utánnomását a forrás megjelölésével engedélyeztük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megőrzésükre nem vállalkozunk

Szegény milliomosok

Fordított világban élünk. Régebben a takarékosság a legszebb polgári erények közé tartozott és még a gazdagot is megszégyenítették, ha túlzott költségekkel fitogtatta gazdagságát.
Ma pedig? A takarékosság a köz ellen elkövetett bűn lett. Kenéz magyar kereskedelmiügyi miniszter például nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben keserű szavakkal kel ki a gazdagok indokolatlan takarékosága ellen. „A mai hisztériászerű takarékosági láz — mondotta a miniszter, — olyan tökéletes elpusztítását idézi elő, melyek nagyobbak, mint amekkora ez a takarékoság által keletkező új tökékek az összege.”
Hát ez bizony szinigaz. Ilyen furcsa igazságokat produkál a mai fejtetőre állított gazdasági élet. „A tékozló fiú” tanulságos meséjét maholnap ki kell cserélni a takarékos fiú” történetével, elrettentő példaképül a takarékoság romboló közgazdasági hatásairól. Manapság valóban nem mennek ritkaságszámba az éhenhalástól féltő milliomosok, akik a jövőtől való reménytelenségben ráülnek pénzeszsákjukra.
A bajok kuforrását azonban mi nem az éhenhalástól féltő milliomosokban, a tény leg éhenhalás előtt álló milliókban látjuk. Oldjuk csak meg a milliók problémáját, a milliomosok csak segítenek valahogy magukon.

Jorga marad...

Kénytelenek vagyunk tudomásul venni, hogy a kormány nem bukik meg. Nem lesz koncentrációs kormány és minden marad a régiben.
Az, hogy kétszer egymásután a Jorga-kormány biztos halálát ígérte be a bukaresti sajtó, nem jelent semmit sem. Aki nek a halála híret költik, az hosszú életű lesz.
Ezt a közmondást korántsem azért írta le, hogy valakit vigasztaljunk vele. Ellenkezőleg. De meg kell állapítsuk az igazság kedvéért, hogy Jorga jobban tudta, mit beszél, mint azok, akik a szavait kritizálták.
Amikor valamennyi ujság azt írta és valamennyi politikus azt szónokolta, hogy Jorga bukása biztos, a professor-miniszterelnök legyintett egyet a kezével és megígérte, hogy az uralma hosszú életű lesz.
Most kislát, hogy neki volt igaza.
Neki volt igaza, amikor a bukaresti repülőkiállításán a király megkérdezte tőle:
— Ön már repült valaha, Jorga ur?
— Nem én, még soha — felelte Jorga —, szeretnék ugyan sokan, hogy repüljek, de én nem akarok.
Vagyis csak Jorgán mulik, hogy megy-e vagy marad. Neki csak kell tudni, hogy miért, hiszen a király előtt mondotta.
Ugy látszik, tényleg addig marad Jorga kormányon, ameddig akar. Nagy baj ez, mert ahogy mi Jorgát ismerjük, sohasem fogja megenni a miniszterelnöki dicsőséget.
Akármennyire is megenné az országot.

A fölösleges uniformis

Jonescu tábornoknak, a CFR vezérigazgatójának, sehogy sem tetszenek a vasutasok. A vasuti alkalmazottaknak nem a szolgálata, hanem a kinézése ellen van kifogása. Sehogyan sincs kibékülve azzal, hogy a vasutasok félig civilben, félig uniformisban kerülnek az utazóközönség elé. Egyensapkával szalutálnak, de a sapkán kívül minden más ruhadarabjuk civilholmi. Legfeljebb egy karszallag egészíti még ki az egyenruhát.
A vezérigazgató ur, aki mellesleg tábornok is, persze haragszik ezért az egyáltalában nem katonás megjelenésért. Nemcsak haragszik, hanem ki is adta szigorú parancsban, hogy ezentul a vasutasok tétőtől-talpig korrektt uniformisban tartoznak megjelenni az utasok szeméi előtt. Igaza van a vezérigazgató urnak. Hiszen

Titulescu is kegyvesztett lett az udvarnál, — állapítja meg az Adeverul

Argetoianu pénzügyminiszter attól tart, hogy a huszonöt-milliárdos költségvetést sem lehet kiegyensúlyozni. Másfél-milliárdos kölcsönt ajánlott fel Romániának a Romcomit

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul ma délutáni számában érdekes keresztmetszetét adja Románia belpolitikai helyzetének. A lap tudni véli, hogy Titulescu teljesen kegyvesztett lett, felsőbb körök előtt. A londoni követnek ez év áprilisában a koncentrációs kormány alakítására irányuló tárgyalások során tanúsított magatartása elégedetlenséget váltott ki, ezenfelül az ő környezetének tulajdonítják azt a rendkívül éles kampányt is, amelyet a francia sajtó folytatott a Jorga-Argetoianu kormány megalakítása után. Maniut hiába próbálják a nemzeti parasztpárt élére visz szahozni. Ezzel szemben megállapítható az, hogy Duca helyzete lényegesen megjavult. A liberális párt vezérének ma sokkal szívesebben látják felsőbb körökben, mint egy esztendővel ezelőtt. Mindenesetre döntő fontosságú az, hogy milyen magatartást fog tanúsítani a liberális párt Duca mai királyi audienciája után. Ami Averescu marsallt illeti, az ő helyzetét is csak rövidesen esedékes királyi audiencia után lehet majd megítélni.

Argetoianu reméli, hogy rendezhető az állam pénzügyeit

A kormány vezető tényezői nem szűnnek meg hangsúlyozni, hogy a kormány tekintet nélkül az ellenzéki pártok magatartására, teljes erejével a gazdasági és pénzügyi helyzet megjavításán dolgozik. Argetoianu pénzügyminiszter reméli, hogy sikerülni fog rendeznie az állam zilált pénzügyeit. Ennek elemi előfeltétele a költségvetés kiegyensúlyozása. Hogy ezt a kormány megvalósíthassa, kénytelen tisztviselőket elbocsátani és kénytelen a tisztviselői fizetéseket mérsékelni. De egyiket sem fogja olyan mértékben tenni, mint ahogyan azt az ellenzéki pártok agitációs célokból feltüntetni igyekeznek. A mezőgazdasági tartozások rendezése csak a külföldi tőke segítségével lehetséges. Argetoianu reméli, hogy meg fogja kapni ezt a segítséget. Jelentős eredményeket vár a pénzügyminiszter a szesz monopolizálásától. A folyó évben előreláthatólag csak 10 százaléka fog befolyjni annak az összegnek, amelyet az állam a költségvetésben a szeszadó bevételek tételénél előirányzott. A monopólium ennél a tételnél, az állam bevételeinek ugrásszerű emelkedését fogja eredményezni.

Románia helyzete jobb, mint a többi országoké

Argetoianu mindenesetre tisztában van azzal is, hogy a 25 milliárdos költségvetés súlyos áldozatokat fog az ország lakosságától megkövetelni. A fogyasztás előreláthatólag csökkenni fog olyannyira, hogy nem látszik bizonyosnak, vajjon a minimálisra redukált költségvetés kiegyensúlyozható lesz-e. A pénzügyminiszter azon-

ban azzal vigasztalja magát, hogy Románia helyzete a többi európai államok helyzetéhez viszonyítva még aránylag jónak mondható. A munkanélküliség nem öltött veszedelmes arányokat, a parasztságnak pedig van mit ennie. Hatszázezer vagonra tehető Románia ezévi kukorica termése, ami a parasztság ellátását biztosítja. A lej külföldi szakértők egyöntetű megállapítása szerint abszolút stabilnak tekinthető. Erről az oldalról semmilyen meglepetés nem érheti az országot.

Az Adeverul valószínűnek látja, hogy januárig, tehát a jövő évi költségvetés megszavazása utánig a kormány jelenlegi összetételében együtt marad. Egyelőre nem lehet tudni természetesen, hogy mi fog majd azután következni.

Egy milliárd hatszázmillió lejes kölcsönt közvetíti az államnak a Romcomit

Bucuresti-Bukarest, október 15. A Banca Comerciala Italo-Romana (Romcomit) hír szerint vállalkozott arra, hogy egymilliárd hatszázezer lejt kitevő kölcsönt közvetít a román államnak, ezzel szemben a bank azt kívánja, hogy a CFR nagyobb arányú vasuti anyag-rendeléseket eszközöljön olasz iparvállalatoknál. Manoiulescu legutóbbi római utazása alkalmával beható tárgyalásokat folytatott erről a kérdéssel olasz pénzügyi körökkel. Ma délelőtt Bukarestbe érkezett Agostino, az olasz pénzeszoport megbízottja, hogy a kölcsön lekötése érdekében tárgyalásokat folytasson a kormánnyal.

Bucuresti-Bukarest, október 15. Lapjelentések szerint Jorga miniszterelnök végleg lemondott párizsi utjáról. A Sorbonne által neki felajánlott dsz doktori oklevelet és ennek jelvényeit Dinu Cezeanu párizsi követ fogja a miniszterelnök nevében átvenni.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetést az Uj Keletnek,

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

nem csak ő, hanem mi is szeretjük a csinosnasságot és a kifogástalanul esztétikus megjelenést.

Csak az a baj, hogy manapság nincsen pénz ilyesmire. Boldogabb időkben volna értelme annak, hogy minden vasutast vadonatúj uniformisba bujtassanak, most azonban mégis fontosabb volna megteremteti a deficitmentes vasutat.

Nem egyenruhára, de kenyérré sem telik már maholnap a vasutasoknak. Igaz, hogy a vezérigazgató ur azt igéri, meg fogja téríteni az uniformis árának a tiz százalé-

kát. Vagyis ad egy gombot, hogy a vasutasok a gomb örömeire varrjanak hozzá egy ruhát. Még csak azt sem tudjuk ajánlani, hogy az állam fizessen kilencven százalékot és a vasutasok tizet, mert, sajnos, az államnak éppen ugy nincsen pénze, mint a vasutasoknak.

A legjobb volna teljes egészében visszavonni ezt a rendeletet. Hadd járjanak a vasutasok továbbra is egyensapkában és civil nadrágban. Jobban el tudják viselni ezt a felemás öltözetet, mint a ragyogó, de drága uniformist.

VILÁG TÜKRE

Az elűzött jezsuiták

Spanyolországban a legkatolikusabb államban, ahol a katolicizmust joggal mondhatták nemzeti vallásnak szomorú napok virradtak a klerikalizmusra. A cortez tegnap száz szavazattöbbséggel a jezsuita- és a többi szerzetesrendek kiűzetése mellett szavazott, ami a Zamorra kormány lemondását vonta maga után. Nem mintha az egész kormány ellene lett volna az antiklerikális törvény megszavazásának, hiszen csak Zamorra elnök és Maura belügyminiszter távoztak az ujonnan megalakult kormányból.

A fiatal spanyol köztársaság első kormányváltásával a spanyol történelem legforradalmibb korszaka zárult le. A szerzetesrendek és jezsuiták kiűzetését elrendelő törvény, az állam és egyház szétválásának meg szavazása — forradalmibb tett a még pár hónappal ezelőtt is legklerikalissabb országban, mint a király elűzése és a köztársaság kikiáltása volt.

Mert hiszen Spanyolország történetében egészen az utóbbi időkig a katolikus papság vitte a döntő szerepet. Katholikus Izabella óta, aki az inkvizíciós törvényt aláírta, a katolikus klérus nemesak a legnagyobb befolyást gyakorolta az államügyek vitelére, hanem egy időben élet és halál ura is volt. Az inkvizíciós törvénysekek, melyeknek működése különösen a zsidóság előtt nem ismeretlen, felette állottak a világi biráskodásnak és volt egy idő, amikor a rettegést, a félelmet tették urrá az egész ország felett. Az inkvizíció hatalmasabb volt a spanyol királyoknál is és működését maglyak és börtönök ezrei tették világszerte ismertté.

Abban az időben, mikor a francia forradalom először detronizálta a klerikalizmust, Spanyolországban még töretlenül állott a papság uralma. Sőt még abban az időben is töretlen volt ez a hatalom, amikor a kilencvenes évek végén — Clemenceau és társai harcainak eredményeképpen — Franciaországban másodszor emelték törvényerőre az egyház és állam szétválasztását, a szerzetesrendek kiűzetését.

A legérdekesebb a spanyol klérusellenes törvény megszavazásában az a körülmény, hogy azt a jezsuitarendet, melyet most onnan is kiutasítottak: spanyol ember, névszerint Loyola Ignác alapította. Ez a rend volt azóta — a dominikánusok mellett — a legharcosabb szervezet, az „ecclesia militans” leghírhedtebb és legtöbbször kritizált reprezentánsa. Ma már a legőbb országból ki vannak utasítva s igazán kétséges, hogy valamelyik más európai állam befogadja-e őket.

A spanyol papság hatalmas befolyása természetesen nemesak a lelkek-re gyakorolt hatáson nyugodott, hanem elsősorban azokon a hatalmas birtokokon, melyek évszázadok óta a spanyol klérus háborítatlan birtokát képezték. A spanyol földbirtokok egy harmada volt egyházi kézben, mialatt pl Andaluziában a földművesek legnagyobb része talpalattnyi földet sem mondhatott magáénak.

A diadalmas spanyol forradalom első feladatának az egyházi javak kizsájtítását tűzte ki. Ezzel az anyagi bázis szinte máról holnapra esuzzott ki a katolikus klérus lába alól. Ez

magyarázza meg azt a heves ellenforradalmi agitációt, melyet a papság az új rezsim ellen kezdett s mely már előzőleg a toledói érsek és a pápai nunciusz kiutasítására vezetett. A husz ellenforradalmi villongásokat kizárólag a klerikális agitáció idézte fel. Ezen ellenforradalmi akció viszont a klerikális-ellenes hangulatot mélyítette el a forradalmi Spanyolországban, ami pár hónappal ezelőtt már kolostor- és templomrombolásokban nyilvánult meg.

A harcban, mely a régi rezsim valóságos fanatikusai és a forradalmi erők között hónapok óta folyik — a tegnapi napon a klérus vereségével végződött. Zamorra elnöknek és Maura belügyminiszternek távoznia kellett, mert ők a klérussal való megegyezés hívei voltak. Az új kormány, már baloldali összetételénél fogva is, bizonyosan keményen fogja majd a gyepőt és a jezsuitáknak távoznia kell Európa még nemrégben legklerikálisabb országából.

A kiüzési rendelettel a világ leghatalmasabb katolikus uralma felett teljesedett be a történelmi végzet. Mintegy annak bizonyításul, hogy a világon semmi sem örök és minden hatalom mulandó.

Meghalt dr. Anca Sabin, a kolozsvári törvényszék bírja

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Csütörtökön reggel a kolozsvári igazságügyi palota homlokzatára két gázzslobogót tütek ki. A törvényszék épületébe a kora reggeli órákban jutott el az a hír, hogy dr. Anca Sabin, a törvényszék bírja az éjszaka folyamán fehérvérűség következtében elhunyt. A negyvenéves bíró halála mély hatást gyakorolt a bírói karra, melynek Anca Sabin dr. hosszú éveken keresztül közszeretben álló és nagybecsült tagja volt. A fiatalon elhunyt egyike volt az ország legjobb kereskedelmi jogászáinak és a kereskedelmi eljárásról írt szak. könyvei, valamint a kereskedelmi törvénykönyv egyes részeihez fűzött kommentárjai az egész országban köztiszteltet szerettek számára.

Anca Sabin 1890-ben az aradmegyei Garba községben született. Középiskolai tanulmányait Aradon végezte, majd 1913-ban a kolozsvári egyetemen jogi doktorátust szerzett. Itt tette le a bírói vizsgáit is. Első stációja Nagyvárad volt, ahol 1913-tól kezdve mint törvényszéki jegyző, később pedig mint bíró működött. 1921-ben került Kolozsvárra, ahol rövidesen a polgári ügyekkel foglalkozó bírák között is az első helyre került. Itt írta meg szakműveit és itt folytatta továbbfejlesztő tanulmányait, amelyek általános respektust szereztek számára. Az aránylag fiatal bíró a legnehezebb esődtárgyalásokon vett részt és 1930-ban elnöki rangba lépett elő. Tudományos munkásságát a király a Coroana Romániei érdemrendet comandori rangban adományozta neki.

Dr. Anca Sabin régen szenved fehérvérűsége miatt. 1931-ben, szinte az egész év alatt betegkedett és csak rövid időre tudott eleget tenni hivatali kötelességeinek. Halála előtt a Zsidó-kórházba vonult, ahol azonban a szorgos kezelés sem segíthetett már rajta.

A fiatalon elhalt bíró emlékét a törvényszék a csütörtöki napon imponáló módon ünnepelte meg. A tárgyalások megnyitása után mind a négy szekciónál a tanácselnök, majd az ügyész és végül az ügyvédi kar képviselője emlékezett meg Anca Sabin érdemeiről és a gyász jeléül a tárgyalásokat öt percre felfüggesztették. A szónokok egyöntetűen hangsúlyozták, hogy dr. Anca a legjobb és legigazságosabb bírák egyike volt, aki egész munkásságában a bírói hivatás eszményének élt.

A regáti szigurancák fantasztikus vádjai a cionista szervezetek ellen

„A Keren Kajemeth és a Keren Hajjeszód moszkvai utasításra gyűjtenek pénzeket a világorradalom szubvencionálására“. Házkutatást rendeztek a cionista szervezetekben, letartóztatták a cionista vezetőket és betiltották a helyi csoportok működését, mert a sziguranca mindenkiben kommunizistát szimatol

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az utóbbi hetek folyamán több regáti cionista organizáció ellen fantasztikus vizsgálat indult meg. A Botosan, Pascani, Ivesti, Tg. Frumos, Burdujeni, Podul Ilioaiei, Buhusi, Frumosi, Ataki, Jasi, Seletin, Roman és Sulita nevű városokban működő szervezetek ellen a sziguranca bölcsesség a kommunizmus vádját emelték s működésüket minden további nélkül betiltották. A szervezetek tisztviselőit, számos vezető cionistát letartóztattak, lakásaikon házkutatást tartottak és nagyon sokan állandó rendőri felügyelet alatt állanak. Nem egy esetben a sziguranca közegek a szervezetek irattárait elkobozták, az újjaépítési alapok pénzeit is lefoglalták s a Keren Kajemeth, valamint a Keren Hajjeszód-biztosokat azzal vádolták, hogy bolsevista célokra gyűjtötték a pénzt, tehát akik adták, bolsevista célokra adták az adományokat.

Konkrétizált vádak

Az üldöztetés a legdurvább eszközökkel folyik. A vizsgálatot folytató sziguranca közegek a fantasztikusabb fantasztikusabb vádak tömegével nagyarányú földalatti kommunista szervezkedésnek az egész országot behálózó szálait véli a kezeikben tartani.

Sőt a vádakot konkrétizálták is ilyen formán:

„A zsidók a cionizmus leple alatt akarják előkészíteni a kommunista forradalmat. A zsidó alapok nem mások a forradalom előkészítéséhez szükséges összegek, amelyeket Moszkva hatalmas summákkal alimentál. A héber és jiddis levelezés titkos utasításokat leplez és lehetővé teszi a külföldi bolsevista központokkal s a GPU-val való állandó kontaktust“.

Hiábavaló volt mindennemű tiltakozás, intervenció, magas pozíciókat betöltő zsidó személyiségek közbelépése, a hitközségek kétségbeesett erőfeszítése s a vádak lehetetlenségét bizonyító bizonyítékok feltárása, nem volt képes ezt a süri-tett örültséget kiparizálni és a cionista üldözés tovább folyik, teljes megsemmisítéssel fenyegetve az évtizedes cionista munka eddigi eredményeit.

Háttérben az antiszemita

Cionista körök véleménye szerint a szervezetek elleni hajszá rugóit a bukovinai és beszarábiai antiszemita körök mozgatták. A sziguranca és rendőrközegek közül számosan tagjai a cionista szervezeteknek, valamint a Vasgárdának s a szépen működő cionista szervezetek elleni hajszájukban vak zsidó gyűlöletük s vezéreiktől kapott utasítások vezetik őket.

Dr. Singer audiencián a belügyminiszternél

Dr. Sami Singer képviselő tegnap audiencián jelent meg Argetoianu belügyminiszternél, aki előtt feltárta a cionista szervezetek elleni minden alapot nélkülöző örült és bűnös hajszá igazságtalan voltát. Ilyen értelmű memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek, aki annak figyelmes elolvasása után kijelentette a zsidó képviselőnek, hogy első alkalommal értesül a cionista szervezetek működésének betiltásáról s hogy erre vonatkozólag Ottescu alminisztertől részletes jelentést fog kérni. A belügyminiszter hangsúlyozta, hogy tökéletesen ismeri a cionista mozgalmat és annak történetét. A mozgalom iránti csodálatának adott kifejezést, amely a maga idealiztikus, de egyszersmind praktikus célkitűzésével a különböző humanitárius és szociális mozgalmak között főhelyet foglal el.

Argetoianu szimpatizál a cionista mozgalommal

Végül is Argetoianu belügyminiszter megígérte, hogy az összes prefektusokhoz körlevelet intéz, amelyben a cionista mozgalom szabadságának tiszteletben tartására fogja őket utasítani, majd szívélyesen bucsuzott el a zsidó képviselőtől.

Dr. Singer munkatársunk előtt ameggyőződésének adott kifejezést, hogy Argetoianu belügyminiszter Ottescu alminiszter jelentésének tudomásulvétele után a cionizmus melletti szimpatiajának nyilvános kifejezést fog adni.

...S akkor tán remélhető, hogy a bukovinai és moldvai „tulbuzgó“ sziguranca közegek sem fogják vörösnek látni a cionizmus kék-fehér zászlóját.

Csak ma fognak dönteni a vasúti tarifa redukciójáról

Koraiak a 75 százalékos redukcióról szóló hírek

Bucuresti-Bukarest, október 15. A CFR vezérigazgatósága megeafolja azokat a híreket, mintha az exportgábona petróleum és fatermékek szállítási tarifáját redukálni akarná. Eddig csak tárgyalások folytak erőszéves és végleges döntés ma délután várható, amikor is Valeovici közlekedésügyi miniszter, Vasilescu Carpen kereskedelemügyi miniszter, valamint Leverage francia vasúti szakértő értekezletet tartanak és megtárgyalják a módokat, hogy milyen formában terjesszék a kormány gazdasági bizottsága elé a tarifaleszállítási javaslatot. Egyébként ma délután 4 órakor összeülnek az ipar és kereskedelemügyi miniszterium, közlekedésügyi, földművelésügyi és pénzügyminiszterium képviselői, valamint a kereskedők, a gyáriparosok szövetsége és köztöki testületek megbízottai, hogy érdekeiknek megfelelően hozzászóljanak a tervezett tarifaleszállításhoz.

Gazdasági körökben valószínűnek tartják, hogy ma délután végleges döntés történik ebben a kérdésben.

Rendörkézre került a prágai alvilág koronázatlan királya

Szeretőjénél aludt a vakmerő betörő, amikor elfogták

Prága, október 15. A prágai alvilág tanyája a zizkovi kerületben van, a zizkovi „nehéz fiukát“ egész Prágában ismerik és még ma is szokásos, hogy a kasszafurók legbátrabbikát és legügyesebbikét „a magasságok királyává“ választják. A „magasság“ az emeleteket jelenti, amelyeket a betörőnek meg kell másznia. A jelenlegi zizkovi király Václav Zelenka, aki alig 31 éves, de már „sikereiben“ gazdag pályafutásra tekinthet vissza.

Zelenka a napokban került rendörkézre. A rendőrség már régóta kereszte, mivel kilene felderítetlen betörést írtak számlájára. Zelenkának valamilyen egész bandája volt, de társait egymásután elfogták, legutóbb egy Cizkovsky nevezetűt. A banda egy másik tagja nemrégiben merész szökése révén vált híressé. Egy karlini vendéglőbe tört be éppen, amikor tettenerők.

A rendörök már sarkában voltak, de a betörő a Moldovába ugrott és noha több lövészt adott le rá, sértetlenül érte el a Rohan szigetét, ahonnan aztán elmenekült.

Zelenkát pár héttel ezelőtt egy Sterba nevű betörővel egy strasnici vendéglőben látták. Akkor sikerült eltűnni és Sterbát szabad lábra kellett helyezni, mert nem volt ellene semmi vád. Pár nappal ezelőtt azonban újabb bizonyítékok alapján megint elfogták és rábizonyították, hogy a Sokol utcában ő tört be egy biztosító intézetbe. Azt vallotta, hogy a betörést Zelenka vezetése alatt követte el. Egy nőnél,

aki vele szokott járni, több olyan titkokoront találtak, amelyek ebből a betörésből származnak. A nő Holub József néven ismert Zelenkát.

A nőnek 2000 eselikoronáért lakást rendezett be Strasnieban, hogy tulajdonképpen zizkovi lakásán kívül bűvölye is legyen.

Tegnap délelőtt amikor az asszony bevásárolni ment, több titkosrendőr ment be a lakásába és megtalálták Zelenkát, aki nyugodtan aludt. Zelenkát kívül letartóztatták az igazi Holub Józsefet és Bayer József híres kasszafurót is. Valamivel később egy egész zizkovi betörőbanda is rendörkézre került. Ez a banda negyedmillió korona értékű ékszert harcsolt össze a legutóbbi idők folyamán.

Olcsó népszerű regények:

- Dr. Hamburg: Achad Haam 25 L
- Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt . . . 3000 L
- Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra 50 L
- Izsák Arnold: Mentő csillagok 80 L
- Kiss József: Jokli 30 L
- Léwinsohn: Örök sziget 272 L
- Ugyanez kötve 372 L
- Pinskes: Autoemancipáció 20 L
- Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
- Zangwill: Úvegésziszló 35 L
- Szabó Imre: Új Balkán 120 L
- Szabó Imre: Utolsó máglya 120 L
- Böhm: A cionista mozgalom 120 L
- Barochokba: A zsidó ifjuság könyve diszkötés 70 L

Kapható: az Uj Kelet könyvostálvában

ÁTMENETI KABÁT

RAGLAN Ia FLAUSCH

M. NEUMANN RUHAÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

Lei 1700 és feljebb

Lei 3000 és feljebb

éntek, 1931. október 16.

ért mondo

Száz

körü

meg

nem

Bucuresti-Bukare

Kelet tudósító

lőtt két hír lát

si lapokban. Az

népszámlálási h

it év december

és népszámlálás

és feldolgozásáva

lakonikusan be

Manoila, a né

rigazgatója le

ert nem kapott e

ol a népszámlálás

ere. Vagyis más

am ridegen és m

gy lehetővé teg

ívének betetőz

zárabb vállalja a

armint hogy eng

ni tökéletlenségé

ek ódiumát.

Egy

lás t

Az első pillan

ak, mintha ez a l

es ember elkese

az állam szűkkebl

tak azonban tud

ben egyáltalán r

megylekűsége. E

ök, hanem a né

etlen gazdálkodá

népszámlálási ad

számdóval anna

még mindig nem

Az eddig feldolg

legessége“ és Ma

ött egy befejez

ediája vergődik.

Informátorunk.

állantani a rom

sziszti mögé, ha

sztrálja ezt a t

hozavetőleges st

ikus tények bes

neklert meg ez

akció a rendszer

ég ingoványában

A n

hőjb

Kezdődik a t

észen Kairóban a

világkongresszus

kérte Románia

kormányának, ho

meg 1930-ban a

rias felkérést a

okkal támasztot

en európai áll

nem rendezett

közi statisztikai

páról hű képet

gel hiánytalanol

1910. évi népszá

támaszkodhatik

husz esztendő

resztül szántó

határviszonyok

elő Románia n

nyaiban, gazdas

ményeiben.

Románia dele

mányának. A n

pen uralmon.

a népszámlálás

kálatok irányít

noilára bízták.

ségü statisztiku

los körök előtt

nézzük meg eg

Manoila, akire

zésének felelős

Két évvel eze

aki a kolozsvár

szenátusban,

dörögdelmes in

nátusban az új

ellen. Azok a

hivatalos funk

egyidejűleg t

állami költségv

1931. október 16.

Ért mondott le dr. Sabin Manoila, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója Százhárommillió lej tánca egy népszámlálás körül, amelyet egy évvel ezelőtt rendeztek meg s melynek eredményét még mindig nem lehet ismerni

Mire költötte el a népszámlálási hivatal az állami szubvenciót? Tisztviselők százai dolgoznak a népszámlálási hivatalban, de még mindig nem készült el a népszámlálás adatainak összesítése

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt két hír látott napvilágot a főváros lapokban. Az egyik arról szólt, hogy a népszámlálási hivatal elkészült az elmúlt év december 19-én rendezett országos népszámlálás adatainak hozzávetőleges feldolgozásával. A másik hír röviden lakonikusan bejelentette, hogy dr. Sabin Manoila, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója lemondott méltóságáról, mert nem kapott elegendő pénzt az államtól a népszámlálás műveleteinek befejezésére. Vagyis más szóval: a mostoha állam ridegen és mereven elzárkózik attól, hogy lehetővé tegye a népszámlálás nagy művének betetőzését. Manoila dr. pedig inkább vállalja a lemondás martíriumát, minthogy engedje magán száradni a hiánytöbbleteinek és befejezetlenségének odiumát.

Tanulmányon Amerikában

1930 januárjában Manoila Sabin dr. Amerikába hajózik, hogy a helyszínen tanulmányozza a népszámlálás technikáját. Csak a jó ég a megmondhatója annak, miért volt szükséges ehhez az amerikai tanulmányút? Németországban példánakokéért nem lehetett volna hasonló eredményei tanulmányozni a statisztikai technika vívmányait?

Havi egymillió lejért százötven tisztviselő

De hagyjuk a multat. Manoila visszatérése után a népszámlálási hivatal megkezdte működését. A tisztviselők nap-nap

után szaporodnak. 1930 októberében már 750 ezer lejt tesz ki a hivatal személyzeti budgetje. Novemberben több, mint 150 tisztviselő dolgozik a népszámlálás előkészítésén s ez az állammal több, mint egymillió lejébe kerül havonta. 1930 december 29-én megrendezik a népszámlálást, 57 ezer 800 népszámláló biztos segítségével. A hivatal pedig megkezdte az adatok feldolgozását. Nem akarjuk természetesen pillanatig sem kétségbevonni a népszámlálás végrehajtásának lelkiismeretes voltát és tudományos alaposágát. Informátorunk azonban tudni véli, hogy az egyik beszárabiai megyéből például négy hónappal a népszámlálás megtartása után küldték be a népszámlálási ivateket.

Es most számoljunk egy keveset. A népszámlálók fizetése körülbelül 40—50 millió lejt emésztett fel. A népszámláláshoz felhasznált nyomtatványok mintegy 20 millió lejtbe kerültek. (A nyomtatványok elkészítése körül különböző panamavádak keringtek a levegőben. Három pénzügyi felügyelő is kutatta, hogy egyes nyomdák miért kaptak többet és mások miért kevesebbet a népszámlálási lapokért). Mindenesetre maradt még 33—36 millió lejt dr. Sabin Manoila rendelkezésére. Miután az állam törvényileg biztosított és ki is utalt a népszámlálás céljaira 103 millió lejt. A népszámlálás befejezése után is állandóan több, mint száz tisztviselő dol-

gozott a beküldött adatokon. Mind egészen a mai napig. Miért nem lehetett tehát befejezni az adatok összesítését?

Senkit sem akarunk gyanúsítani, de nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy 1931 októberében még mindig nincsenek feldolgozva az 1930 december 29-én megrendezett népszámlálás adatai. Egy eszterdóval a népszámlálás után még mindig nem tudjuk, hogy milyen Románia lakosságának nemzeti összetétele. Nem tudjuk, hogy a lakosság foglalkozási ág szerinti hogyan oszlik meg. És ily módon kárba veszt a népszámlálásra pazarolt munkaenergia és kárba veszt az a 103 millió lejt is, amelyet a nyomornak, a költségvetési redukciónak és a tömeges tisztviselői elbocsátásoknak ebben a szomorú korszakában áldozott Románia lakossága azért, hogy végül is pontos képet nyerjen az országról. A gazdasági élet hihetetlen meggyorsult üteme következtében ugyiszólva naponta történnek változások a nemzetgazdaság organizmusában. A munkaalkalom hiánya a lakosság elhelyezkedésében idéző elő komolyabb eltolódásokat. És nap-nap után veszítenek értékükből azok az adatok, amelyeket egy eszterdóval ezelőtt a népszámlálók összegyűjtöttek.

Mi van még a hozzávetőleges adatokon kívül

A szomszédos államokban, mint például Csehszlovákiában és Magyarországon ugyanakkor rendezték meg a népszámlálást. Am ezekben az államokban már hónapokkal ezelőtt közzétették a népszámlálás összes és végleges, nem pedig hozzávetőleges adatait. Amit az 1930 évi népszámlálásról eddig sikerült megtudnunk, az dr. Sabin Manoilának, a bukaresti interparlamentaris konferencia alkalmával kiadott francianyelvű brosúrában látott napvilágot. Ez a brosúra néhány „hozzávetőleges adaton kívül olyan megállapításokat is tartalmaz, különösképpen Románia zsidóságáról, amelyek mellett hasonlóképpen nem mehetünk el szó nélkül.

Erről azonban egy legközelebbi cikkünkben...

(k. r.)

A bukaresti rendőrség megoldotta az ujságpapirba csomagolt hulla rejtélyét

Fantasztikus szerelmi négyeség áldozata a meggyilkolt házfelügyelő

Bucuresti-Bukarest, október 15. A bukaresti rendőrségnek sikerült kiderítenie a Schitu Magureanu uca 55. szám alatti házban történt gyilkosság tettesének kilétét Teodor Iancu tisztiszolgája személynében. A nyomozás során kiderült, hogy a hulla azonos az őrnagy házfelügyelőjével és a gyilkosság középpontjában egy szövevényes szerelmi történet áll, amennyiben a meggyilkolt házfelügyelő viszonyt folytatott az őrnagy szobalányával. A szobalány

nyal ugyancsak közelebbi kapcsolatban állottak Teodor Iancu tisztiszolgája és Tudor Alexandrescu postás.

Mindhárom férfi hevesen ostromolta a szobalányt — és teljes sikerrel. — Azonban a három férfi az utóbbi időben kezdett fél tékenykedni egymásra és 21 nappal ezelőtt Teodor Iancu meggyilkolta a házfelügyelőt, majd a hullát felöltöztette katonai felhőrnemükbe, hogy az esetleges nyomozást

ezzel tévútra vezesse a hullát pedig ujságpapirba göngyölve a padláson rejtette el. Tegnapi éjjel el akarta vinni a holt testet, de Gallia asszony kiáltása megzavarta és így a folyosón hagyta a véres csomagot, ő maga pedig elmenekült. A rendőrség letartóztatta Tudor Alexandrescut is, mert az a gyanu merült fel, hogy részese a szerencsétlen házfelügyelő meggyilkolásának.

A spanyol cortex a jezsuiták és a szerzetesrendek kiutasítása mellett döntött A klérusellenes törvény megszavazása miatt lemondott a Zamora-kormány

Az új kormányt Azana volt hadügyminiszter alakította meg. Az új kormány teljesen baloldali színezetű. A szélsőséges elemek felborítással fenyegetik a rendet. A cortex bizalmat szavazott Azana kormányának

elnök a madridi pápai nunciusnak bizonyos ígéreteket tett, amelyeknek realizálását a cortex jezsuitákat kiutasító s más szerzetes rendekkel is tulerélyes határozatai veszélyeztették.

Észak-Spanyolországban különösen izgalommal fogadták az alkotmányozó nemzetgyűlés klérusellenes döntéseit. A hitbuzgók agitációja újra teljes erővel kitört s mozgalmuk a baloldali szélsőségekkel együtt újra felborítással fenyegeti a rendet.

Madridban ma reggel is voltak valóságos- és elentüntetések.

Párizs, október 15. Madridban Azana volt hadügyminiszter tegnap a késő esti órákban megalakította kormányát.

Az új kormányban a leköszönt Zamora kormány szocialdemokrata és radikális szocialista miniszterei mindannyian helyet foglalnak.

Azana kormánya a cortex éjjeli ülésén már be is mutatkozott az alkotmányozó nemzetgyűlés előtt. A kormányelnök hangoztatta, hogy legfőbb törekvése az alkotmánytörvény és az új agrártörvény mielőbbi megszavaztatása.

A cortex bizalmat szavazott Azana kormányának.

Éjjel után a nemzetgyűlés épülete környékén szélsőségesek tüntetéseket rendeztek. A cortex épületét nem juthattak, mert a törvényhozást megerősített rendőrkordon óvta. A rendőrség a tüntető tömeget mindannyiszor szét szórta, ahányszor összeverődtek.

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt két hír látott napvilágot a főváros lapokban. Az egyik arról szólt, hogy a népszámlálási hivatal elkészült az elmúlt év december 19-én rendezett országos népszámlálás adatainak hozzávetőleges feldolgozásával. A másik hír röviden lakonikusan bejelentette, hogy dr. Sabin Manoila, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója lemondott méltóságáról, mert nem kapott elegendő pénzt az államtól a népszámlálás műveleteinek befejezésére. Vagyis más szóval: a mostoha állam ridegen és mereven elzárkózik attól, hogy lehetővé tegye a népszámlálás nagy művének betetőzését. Manoila dr. pedig inkább vállalja a lemondás martíriumát, minthogy engedje magán száradni a hiánytöbbleteinek és befejezetlenségének odiumát.

Egy befejezetlen népszámlálás tragédiája

Az első pillanatban valóban úgy tűnik, mintha ez a lemondás egy lelkiismeretes ember elkeseredett tiltakozása volna az állam szűkkeblűsége ellen. A beavatottak azonban tudják, hogy az adott esetben egyáltalán nem hiányzott az állam megylelkűsége. És nem az anyagi eszközök, hanem a népszámlálási hivatal feletlen gazdálkodásán mulott az, hogy a népszámlálási adatok feldolgozása egy eszterdóval annak megrendezése után még mindig nem nyerhetett befejezést. Az eddig feldolgozott adatok „hozzávetőlegessége” és Manoila dr. lemondása között egy befejezetlen népszámlálás tragédiája vergődik.

Informátorunk, akinek alkalmá volt bepillantani a romániai népszámlálás kulisszái mögé, hajmeresztő adatokkal illusztrálja ezt a tragédiát. Pontos és nem hozzávetőleges statisztikai adatok, autentikus tények beszélnek arról, hogyan felelt meg ez a jobb sorsra érdemes akció a rendszertelenség és a felelőtlenség ingoványában.

A népszámlálás története díó héjban

Kezdődik a történet azzal, hogy 1929-ben Kairóban összeült a statisztikusok világkongresszusa. A kongresszus felkérte Románia delegátusát, hasson oda kormányánál, hogy Románia is rendezzen meg 1930-ban a népszámlálást. Az udvarias felkérést a kongresszus komoly indokokkal támasztotta alá. Románia az egyetlen európai állam, amely a háború óta nem rendezett népszámlálást. A nemzetközi statisztikai hivatal képtelen Európáról hű képet nyújtani, mert teljességgel hiánytalanok a romániai adatok. Az 1910. évi népszámlálási statisztikára nem támaszkodhatik a hivatal, mert azóta már husz esztendő telt el, az országon keresztül szántó háború és a megváltozott határvizonyok eltulodásokat idézhetnek elő Románia népesedési, néprajzi viszonyaiban, gazdasági és társadalmi körülményeiben.

Románia delegátusa jelentést tett kormányának. A nemzeti parasztpárt volt éppen uralmon. A kormány elhatározta a népszámlálás megrendezését. A munkálatok irányítását pedig dr. Sabin Manoilára bízták, aki tudományos felkészültségű statisztikus hírében állott a hivatalos körök előtt. Mielőtt tovább mennének, nézzük meg egy kissé, ki ez a dr. Sabin Manoila, akire a népszámlálás megrendezésének felelőssége hárult?

Az álláshalmazók királya

Két évvel ezelőtt Jacobovici professor, aki a kolozsvári egyetemet képviselte a szenátusban, hatalmas vihart előidéz, a szédelmes interpellációt tartott a szenátusban az ugynevezett „álláshalmazók” ellen. Azok ellen, akik egyszerre több hivatalos funkciót töltenek be. És akikre egyidejűleg több nyilásból ömlenek az állami költségvetés áldásai. Az interpellá-

1931. október 16.

Kus vád. Ellen

nek pénzeket a szervezetekben, működését, mert

munkatársunk előtt ama adott kifejezést, hogy miniszter Ottescu almi nek tudomásulvétele után etti szimpátiájának nyil fog adni.

remélhető, hogy a bu. ai „tulbuzgó” szigu. m fogják vörösek látni fehér zászlóját.

ni a vasuti tól

zoló hírek

faleszállítási javasla. ma délután 4 órakor ar és kereskedelem. um, közlekedésügyi. és pénzügyminiszte. valamint a kereske. sok szövetsége és ki. megbízottai, hogy ér. leelően hozzászóljanak aleszállításhoz. ökben valóságos dő. délután végleges dön. a kérdésben.

rágai al. irálya

tor elfogták

árni, több olyan tiz. amelyek ebből a be. ak. A nő Holub Jó. Zelenkát.

eshekoronáért lakást. sehicban, hogy tulaj. ri lakásán kívül bu.

amikor az asszony több titkosrendőr. és megtalálták Ze. tan aludt. Zelenkán. az igazi Holub Jó. őszef híres kassza. el később egy egész. a is rendőrkézre ke. gyedmillió korona. ácsolt össze a leg. nán.

rü regények:

- ad Haam 25 L
- gyetemes törté. g használt . . . 3000 L
- énet, zsidó kul. 50 L
- esillagok 80 L
- 30 L
- iget 272 L
- Ugyanez kötve 372 L
- páció 20 L
- eszélései díszk. 46 L
- 35 L
- kán 120 L
- náglya 120 L
- ozgalom 120 L
- íjúság könyve 70 L

nyvosztálvában

Örmester és örvezető kémkedési pere a kolozsvári hadbíróóság előtt

Az örmestert ötévi fegyházra és rangvesztésre, az örvezetőt ötévi kényszermunkára ítélté a hadbíróóság

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári hadbíróóság ma nem mindennapi érdekességű tárgyalás zajlott le. A nagykarolyi katonai hatóságok már hónapokkal ezelőtt a kolozsvári hadbíróóság börtönébe szállították Koch József örmestert és Gereben István péksegédet, akiket kémkedés és hazaárulás büntetével vádolnak. Koch József az ezrednél főleg adminisztrációs szolgálatot teljesített és már évek óta kapcsolatokat keresett a debreceni katonai kémközponttal. Ennek az információs irodának vezetője, Váradi kapitány megfelelő ellenszolgáltatások fejében adókat vásárolt Kochtól. A kémanyag átszállítása körül természetesen nagy nehézségek merültek fel, mert azokat csak illegális úton lehetett átjuttatni a határon.

Gereben civilruhában is át-rándul...

Erre a célra volt különösen alkalmas Koch számára egy Gereben István nevű újone, aki 1928-ban vonult be. A befolyásolható, érzelmileg is korlátolt és züllött hajlamu fiút Koch kiszemelte céljaira és 1928 őszén átküldte a határon. Ez az utasításoknak megfelelően végezte a dolgát és miután Váradi kapitánynak beszovalgáltatta az anyagot, visszatért az ezredhez. A csomagban levelezéseket, fényképfelvételeket stb. juttattak Magyarországra. Gereben később leszerelt, míg Koch továbbra is fenntartotta kapcsolatait a kémközponttal. Koch még mind a mai napig folytathatná üzemeit, de Gereben István leszerelése után is többször átlépett a határon és egy ilyen kiruccanása alkalmából mint határátlépőt letartóztatták. Gereben ugyanis másodmagával ment el Debrecenbe és itt mulatozás közben meglapta barátját. Az ekörül támadt botrányban mindkettőjüket letartóztatták.

Gereben István vérbajos volt

Gereben Romániába való visszatérése után elmondotta a hatóságok előtt, hogy katonai korában is járt már Debrecenben, amikor Koch örmester bízta meg egy csomag átadásával. Így tartóztatták le Koch Józsefet, aki a bizonyítékok sulya alatt beismerő vallomást tett.

A tárgyaláson mint tanu megjelent Gereben özvegy édesanyja, aki azt vallotta, hogy fia gyermekkorától kezdve felfogású volt és ennek, valamint későbbi vérbajos megbetegedésének tudható be bűnös előlete. A fiu négy elemi végzettséget és akkor mostohaapja pékműhelyébe lépett be. Már gyermekkorában nagyon könnyelmű volt és minden pénzt, ami a kezébe került, a kocsmában költötte el. Időközben sor alá került és a nagykarolyi 88-as gyalogezredbe osztották be.

Az ezredben aztán összeköttetésbe került Kochkal, aki felismerte ebben a mindegyikre kapható fiuban a terve keresztülvitelére alkalmas médiumot. Gerebenre vonatkozó érdekes vallomást tesznek Zbarciac Nicolae és az ezrednek egyik örmestere, akik vallomásaikban elmondták, hogy Gereben rendkívül izgága, verrekedő ember volt.

A hadbíróóság előtt Negulescu örnagy-hadbíró a legsúlyosabb büntetés alkalmazását kérte a bűnösök ellen. A vádirat az új kémkedési és hazaárulási törvény alapján küldte bíróság elé a vádlottakat. Miután ezt a törvényt alkalmazták a bukaresti nagy kommunista kémkedési per vádlottai ellen is, a két vádlottra súlyos

ítélet vár. Dr. Mircea Georgescu és Popescu Ilariu védőügyvédek beszédei után a hadbíróóság tanácskozássra vonult vissza. A hadbíróági verdikt súlyosan elmarasztalta a két vádlottat: Koch Józsefet ötévi fegyházra és lefokozásra, Gereben Istvánt pedig ötévi kényszermunkára ítélték.

Károly király harmincnegyle éves

Cluj-Kolozsvár, október 15. Károly király öfélése, Románia uralkodója ma tölti be harmincnegyle évesét. Ebből az alkalomból ma az összes állami hivatalokban szünetel a munka, az iskolákban pedig nem lesz tanítás. Bukarestben a Metropolita templomában ünnepélyes Te Deum tartanak, amelyen részt vesznek a kormány tagjai, a diplomáciai testület képviselői, valamint a polgári és katonai hatóságok reprezentánsai és egyéb notabilitások. A Te Deum után a kormány tag-

jai Színájába utaznak, hogy átadják szerencsekívánataikat az uralkodónak. A király ünnepi kollektív audiencián fogadja a minisztereket, akiket ebédre fog vendéglül látni. Az uralkodó születésnapjának megünneplésében részt vesz Románia zsidósága is. A kolozsvári kongresszusi hitközség Ferdinánd király uti templomában ma délelőtt tíz órakor istentisztelet lesz, amelyen a főkantort zsoldárokat és hálaimákat fog recitálni.

A bukaresti rendőrség nyomában van a pokolgépes zsarolóknak

Bucuresti-Bukarest, október 15. A pokolgépes merénylet ügyében a Miscarea azt írja, hogy minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a pokolgépet egy terrorista szervezet küldötte Gotlieb mérnök lakására. A lap szerint a készülő merényletnek a legutóbbi kommunista letartóztatásokkal hozták kapcsolatba, ugyanis, mint a

fenyegető levelek egy részének tartalmából kiderült a terrorista szövetkezet robbantásokkal akart állítólag a munkanélküliségen segíteni. A Miscarea szerint a hatóságok már nyomára jutottak a terrorista szervezetnek és rövidesen nyilvánosságra hozzák a nyomozás eredményét.

Laval nem visz kész világszanálási programot Amerikába

Ma megalakul a német-francia közös tanácsadó-bizottság. A font elértéktelenedése miatt megint egy nagy francia bank, mely közelállott a Schneider-Creuzot konzernhez. Százmillió frankot veszített a Banque de l'Union Parisienne

Párizs, október 15. Laval ma részt vett az amerikai sajtó párizsi képviselőinek világszánálási programot. A francia miniszterelnök kijelentette washingtoni utjával kapcsolatban, hogy megbeszélései folyamán Amerikában szem előtt fogja tartani a világ civilizációjának megmentésének érdekét, de nem visz kész világszánálási programot magával. Ez az amerikai elnökkel és a kormányfőiakkal folytatandó tanácskozásokon fog majd kialakulni. Laval csütörtök délután hat órakor a párizsi rádióban tájékoztatót fogja a francia közvéleményt a washingtoni ut várható eredményeiről. Egyidejűleg ma megalakul a német-francia közös gazdasági tanácsadó-bizottság. Az alakuló ülésre a francia fővárosba ér-

kezett André Francois Poncet berlini francia nagykövet s részt vesz az ülésen Laval is.

Párizs, október 15. A Banque de l'Union Parisienne a font elértéktelenedése következtében többszázmillió frankot veszített, de ez nem ingatta volna meg, ha megelőzőleg nem érik veszteségek közép- és délkelet-európai iparvállalatoknál.

A pénzügyet, illetve a hozzá közelálló Schneider-Creuzot konzern körülbelül 150 lengyelországi, csehszlovákiai, magyarországi, ausztriai, bulgáriai, romániai jugoszláviai, főként fémipari vállalatot finanszírozott. A bank nehézségei idegesítik a párizsi pénzpiacot.

Az iparügyi államtitkárnál és Munteanu-Râmnic belügyi alminiszternél tiltakoztak a kolozsvári fakereskedők a rendőrségi hajsza ellen

Dr. Fischer Tivadar és Stotter Aladár interveniáltak a kolozsvári fakereskedők érdekében

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselő és Stotter Aladár fakereskedő a kolozsvári fakereskedők megbízásából ma délelőtt felkeresték az ipar és kereskedelmi minisztérium államtitkárát és orkveszturai titkár ellen, aki mint ismeretes, hatalmi szóval akarta a kolozsvári fakereskedők kartellbe való tömörülését megakadályozni. Fischer Tivadar dr rámutatott arra, hogy a kolozsvári fakereskedők kartelljének

célja nem az árak megdrágítása volt, hanem, hogy a városnak tüzfával való zavartalan ellátását biztosíthassák.

Az iparügyi államtitkár válaszában kijelentette, hogy a kolozsvári fakereskedők kartellje nem törvényellenes. Az uszortörvény egyébként is teljesen elavult és nem felel meg a mai viszonyoknak. Az iparügyi államtitkár megígérte, hogy sürgősen orvosolni fogja a kolozsvári fakereskedők sérelmeit.

Fischer Tivadar dr és Stotter Ala-

dár ezután felkeresték Munteanu-Râmnic belügyi alminisztert, panaszt emeltek dr Clonta ellen. A belügyi alminiszter kijelentette, hogy vizsgálatot indít és a vizsgálatot indítókkal fog élni a tulbuzgó rendszert szemben.

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium ma délelőtt elkészítette a cukor- és cukorkereskedelem monopóliumáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat értelmében az állam kötelezi a cukorgyártókat, hogy szindikátusba tömörüljenek. A javaslat egyidejűleg meg fogja szabni az államcukorgyárak maximális termelését, amelyet előreláthatólag évi tizenkétezer tonna fognak limitálni. Ennyi felet az ország mai cukorszükségletének.

Állami monopólium lesz a cukor termelése és elárúsítása

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium ma délelőtt elkészítette a cukor- és cukorkereskedelem monopóliumáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat értelmében az állam kötelezi a cukorgyártókat, hogy szindikátusba tömörüljenek. A javaslat egyidejűleg meg fogja szabni az államcukorgyárak maximális termelését, amelyet előreláthatólag évi tizenkétezer tonna fognak limitálni. Ennyi felet az ország mai cukorszükségletének.

Az állami monopólium elosztását az állam által felállítandó központi hivatal végzi el. A cukrot félkilós, egykilós, valamint öt kilós csomagokban és ládákkban szabad forgalomba. A javaslat végül arról intézkedik, hogy a jövőben a gyárak háromféle standardizált cukrot gyártanak.

Két álarcos fiatallemberek vakmerő rablótámadás intézett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank számlabadságtéri fiókja ellen

Budapest, október 15. Ma délelőtt, egykor a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank számlabadságtéri fiókjának helyiségében rablótámadás történt. Két álarcos fiatallemberek behatolt a pénzügyintézetbe s volverekekkel négy lövést leadva magukhoz vettek a pénztárból harmincezer pengőt és kétszáz márkát s távoztak.

Az álarcos fiatallemberek a pénztárat előtt kerékpárjaikra szökökint s úgy akartak távozni a rablótámadás után. Közben a bank tisztviselői után rohantak s kiáltásaikra az utcajárók és a környező lakosok figyelmessé lettek s a rablók menekülés közben revolvereikkel több lövést adtak le, amelyek senkire sem sebesítettek meg. Végre a fiatallemberek egyikét egy járőrként felkérő kerékpárról s ekkor elfogták. Megtalálták nála a bankból rablott pénzt. Társa azonban eltűnt. Az elfogott rablót Bonya József 19 éves péktanonc. Munkáját társát is, aki után a kutatás folyik.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.A.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókinézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zalău-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókinézetek

Saját tőkét 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett deviza hely!

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Vulpeanut a homoszekszuális gyilkost Budapestben letartóztatták

A táncanár fantasztikus mesét mondott el a budapesti főkapitányságon, melyben azt állítja, hogy egy katona gyilkolta meg Greabut. Amíg a budapesti rendőrség értesítése eljut Kolozsvárig...

Vulpeanut pár napon belül Kolozsvárra hozzák

Budapest, október 15. Vulpeanu Augustin táncanár szökése után a biharpüspöki határrendőrség adott hiányos jelentést Budapestnek arról, hogy Vulpeanu Magyarországon tartózkodik. A hét folyamán a budapesti főkapitányság magánjelentésekből értesült részletesen Vulpeanu tetteről és szökéséről. A kolozsvári rendőrség hivatalos átirata csak esütörtökön érkezett meg Budapestre, ahol a nyomozás már folyt kérekerítésére. Szerdán már megállapítást nyert, hogy Vulpeanu csak Magyarország területén bujkálhat, mert egyetlen határállomáson keresztül sem hagyta el az ország területét.

Szánalmas benyomást kelt Vulpeanu

Csütörtökön délután a rendőrség detektívjei a Hold uccában letartóztatták Vulpeanu Augustint, a kolozsvári rendőrség által odajuttatott fénykép alapján ismertek fel. A gyilkos táncanárt azonnal a főkapitányságra vezették. Vulpeanut rendkívül megviselte az egy hét óta tartó bujdosás. Elegáns ruhája gyűrött és sáros, önmaga napok óta boróvalatlan. A rendőrségen elmondotta, hogy nem mert szállodában megszállni, hanem a Keleti pályaudvar környékén csavargott és hol a pályaudvari várótermekben, hol pedig a városligeti padokon töltötte az éjszakákat. Vallomását, amelyet jegyzőkönyvbe vettek, szinte sirva tette meg, hangja akadozó és általában rendkívül zavart ember benyomását keltette.

Vulpeanu sirva vall

Vallomását írásra hajló hangon tette meg, úgy, hogy a kihallgatást végző rendőrtiszt többiben volt kénytelen felüggeszteni a vallomását.

— Nem vagyok gyilkos — mondotta Vulpeanu. Ártatlan vagyok abban, amivel vádolnak.

Előbb elmondta, hogy a gyilkosság után első dolga volt a kolozsvári magyar utlevélkirendeltségen vízumot váltani és aztán Magyarországra utazott. Azután a következő vallomást tette:

Vulpeanu Augustin mesél — Bestercéről indultunk el autón a diákkal. Utközben a fiú mindenáron harmincezer lejt akart tőlem kizsarolni.

— En nem tudtam neki pénzt adni, mire ő rendkívül erőszakosan viselkedett.

Csittitani igyekeztem, de közben a viselkedése annyira felidegesített, hogy nem tudtam, mit cselekedjem. Leszállottam az autóról, de Flaviu Macedon Greavu továbbra is erőszakosan lépett fel velem szemben.

A ma egyik legfontosabb kérdésére ad választ

Az ifjuság nemi problémái

Dr. Tótisz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetest. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneűség és többneűség. Itél a társadalom. Szüz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvostálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküzdeni: Dr. Tótisz: Az ifjuság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

.....név
pontos cím

— Egy katona jött éppen akkor az országúton — folytatta fantasztikusnak tetsző vallomását a táncmester — és ez volt a szerencsém. Megállítottam a katonát és elpanaszoltam neki, hogy a diák erőszakoskodik velem. Megkértem, csináljon valamit vele és szabadítson meg tőle. A katona megkérdezte, hogy mit fizetek neki ezért.

Tízezer lejt ígértem, mire a katona megragadta Greabut, lelőtte és hulláját a közeli Szamosba dobta.

Azután menekülésre gondoltam, megváltottam a vízumot és átszöktem a határon.

Vulpeanu vallomását jegyzőkönyvbe vette a rendőrség, bár annak semmi jelentőséget nem tulajdonítanak. A vallomás nyilvánvalóan nem egyéb, átlátszó mesénél, mert hiszen Vulpeanu besztekeri övéreinek irt levelében beismerte, hogy ő gyilkolta meg a diákot.

A budapesti rendőrség őrizetbe vette Vulpeanut és megtette az intézkedéseket, hogy rövidesen kiadják Romániának.

Telefónjelentés négy városron keresztül

Cluj-Kolozsvár, október 15. A kolozsvári rendőrségre az esti órákban érkezett

telefonjelentés a nagyváradi rendőrségtől arról, hogy Vulpeanut letartóztatták. A budapesti főkapitányság ugyanis előbb Biharkeresztesre továbbította a letartóztatási hírt, a biharkeresztesi magyar határrendőrség pedig írásban küldte át a jelentést Biharpüspökre. Innen aztán az állomási rendőrség Nagyváradra adta tovább a hírt, mely így a kolozsvári rendőrséghez „harmadkézből” jutott el. Kolozsváron Hatiegan Simon rendőrkvesztör intézkedésére azonnal táviratot küldtek Biharpüspökre, ahonnan ugyanilyen körülményes uton fog eljutni Budapestre a kolozsvári rendőrség azon kérélme, hogy Vulpeanut azonnal adják ki Romániának. A román és magyar rendőrségnek ugyanis csak diplomáciai uton érintkezhetnek és így közvetlen összeköttetés a két rendőrség között nem állhat fenn. A határállomások között levő személyi kapcsolatok és hallgatóságos konvenció teszi csak lehetővé, hogy a hosszadalmas diplomáciai eljárás mellőzésével is érintkezésbe kerülhessenek egymással a rendőrségek. Vulpeanu kiadatása rövidesen megtörténik és a homoszekszuális gyilkost pár napon belül Kolozsvárra hozzák.

A megvakulás veszedelme fenyegeti Elena nagyhercegnőt

A világ három leghíresebb szemspecialistája tart konziliumot a nagybeteg hercegnő fölött

London, október 15. A Central News feltűnéskeltő hírt közöl. A lap megbízható helyről származó értesülései szerint Elena hercegnőt, aki ismeretesen angliai rokonainál tartózkodik, egy régi betegségéből kifolyólag szembaj

támadta meg, amely a hercegnőt a teljes megvakulás veszedelmével fenyegeti. A hercegnő hozzátartozói konzultációra hívták meg Anglia három leghíresebb szemspecialistáját, akik a közeli napokban konziliumot fognak

tartani a nagybeteg hercegnő fölött. A Central News tudni véli, hogy amennyiben a hercegnő felépül beteg ségéből, úgy részt fog venni fiának, Mihály vajdának születésnapj ünnepségein.

Teljes feiborulással fenyeget a helyzet Mandzsuriában

Kinában kiujultak a véres japánellenes zavargások

Ujabb japán csapatok érkeztek Mandzsuriába. Megszakadtak a tárgyalások a japán külügyminiszterium és a nankingi kormány között. Japán széleskörű hadműveletekre készül? Mukden környékén a helyzet újra igen feszült

London, október 15. Sanghaiból jelentik, hogy a japánok ismét előnyomulásba kezdtek a peking—mukdeni vasutvonal mentén. A kínai vasutigazgatás rendeletet kapott arra, hogy a mozdonyokat és a vasúti gördülő anyagot dél felé, Nankingba irányítsa a vasutvonal meg nem szállott részéből. Tókióban a japán külügyminiszterium és a nankingi kormány delegátusa között folyt közvetlen tárgyalások meghiusultak.

London, október 15. Kinában ujabb japánellenes zavargások híre érkezik. Nankingban és Kantonban fanatikus kínai diákok csoportjai megtámadták a japánok la-

kásait s több japánt megöltek. A japán követ tiltakozott a kormánytól a gyilkosságok és atrocitások megtorlásának elmaradása ellen s a nankingi japán kolóniát felszólította Nanking elhagyására, ami meg is történt.

A Press Association sanghai jelentése szerint öt katonavonatot japán lovasság és gyalogság érkezett ujabb Mandzsuriába a megszállt csapatok részére erősítésül. Sanghai kikötőjében csapatszállító hajó 200 ujabb katonát tett partra. Sanghaiban ezzel a japán katonaság létszáma elérte az ezeröt száz főt.

Kinában meg vannak győződve arról,

hogy Japán széleskörű új hadműveletekre készül.

A kínai vasutigazgatás a peking—mukdeni vasutvonalról a vasúti anyagot délre irányítja.

London, október 15. Mukden környékén a helyzet újra igen feszült. A japánok általánosan kínai csapatmozdulatokról tesznek jelentést a főparancsnokságnak s a hadvezetőség légi rajokat küld ki felderítő utakra. Egyik légi raj Kupangse mellett tűzharcot vívott és bombázta a kínaiak egy páncélvonatát, majd Ta-Hu-Shan mellett, a peking—mukden vonalon bombázott egy kínai katonákat szállító vonatot.

Hétfőn Budapestre szállítják Matuska Szilvesztert?

Ujból kihallgatják a kóbor parasztleányt, aki azt vallotta, hogy Biatorbágyon beszélt a merénylővel. Még napokat vesz igénybe Matuska bécsi kihallgatása

Budapest, október 15. A budapesti főkapitányságon úgy tudják, hogy hétfőre várható a biatorbágyi tömeggyilkos Budapestre szállítása. Németország, a főkapitányságra érkezett értesítés szerint, lemondott arról, hogy Matuska Szilveszter kiadatását kérje, elsősorban azért, mert a Magyarországon elkövetett cselekménye a legsúlyosabb, de azért is, mert a tettes kérekerítése és bűnösségének megállapítása a magyar rendőrség részéről indult ki. A politikai osztály ezért akarja gyors tempóban lefolytatni a nyomozást, hogy mire Matuska Budapestre érkezik, minden anyag rendelkezésre álljon.

A rendőrség mindenképp megállapította, hogy az anzbachi merényletben Matuska valószínűleg nem vett részt. Fontosnak tartja a rendőrség annak megállapítását, hogy mit csinált a tömeggyilkos szeptember 2-tól 12-ig Budapesten, illetve Magyarországon. A 12 napból

egyelőre 3 napról nem tudta kideríteni a rendőrség, hogy ezalatt a tömeggyilkos hol járt és mit csinált? Lehet, hogy éppen a három nap alatt: szeptember 9-től 12-ig játszódtak le azok az események, amelyek a bűncselekmény még kiderítetlen részleteit felderítik. Ez a kérdés valószínűleg Nagytétényben fog eldőlni, ahol megállapítás szerint Matuska szeptember 8-án tartózkodott, vulkánfibernes kofferrel megszállt az ottani szállóban és olyan szobát kért, amelynek ablaka a vasúti töltésre néz. Itt kapcsolódik bele az egyre titokzatosabb bűnyübe Habli Juliának, a kóbor parasztleánynak szerepe, aki a toloncházban azt a vallomást tette, hogy ismeri a merénylőket és a merénylőt éjszakáján Biatorbágyon volt. Bár a leány vallomásának jórészt a nyomozás megcáfolta, mégis sok olyan dolgot mondott el, amiből következtetni lehet arra, hogy Habli Julia mégis találkozott a me-

rénylővel. Matuska Szilvesztert Budapestre való érkezése után szembesíteni fogják Habli Juliával, aki Matuska fényképében nem ismerte fel határozottan azt az embert, akivel állítása szerint Biatorbágyon volt.

Bécs, október 15. Matuska bécsi rendőrségi kihallgatása előreláthatólag még napokat fog igénybe venni. A gyanúsított tagadja az anszachi merényletben való részességét.

Gennath berlini rendőrtanácsos pénteken Biatorbágyra utazik s ott helyszíni szemlét tart.

A proféta gyermek
Mémor Fleg megrású naldó rogeza
Ára 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSTÁLYÁBAN

Ma tartja meg a járásbiróság a fások ellen indított eljárás tárgyalását

A fakereskedők elaborátuma a kolozsvári faárak alakulásáról. Amikor a CFR is spekulál

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint tegnapi számunkban megírtuk, a kolozsvári fásoknak szerdán elmaradt ankétján a fakereskedők között részletes elaborátumot osztottak szét, amely a faárak alakulását a CFR tarifapolitikájával kapcsolatban ismerteti. Az elaborátum szerint a fakereskedők a termelőkkel közvetlenül szerzik be tűzifaszükségleteiket, mert nem rendelkeznek be arra, hogy a környéken levő alkalmi termelőktől vásároljan. A rossz utak és a szállítás nehézségei miatt a fakereskedők vasuton szállítják áruikat és ezért a kolozsvári árak mindig a CFR tarifapolitikájával vannak összefüggésben. A kereskedők rendszerint június elejétől kezdik meg a szállításokat, egészen addig, míg a nagyobb arányú esőzés és havazás meg nem indul. 1930 óta azonban új CFR tarifa van érvényben, mely szerint a tűzifa minden évben február 1-től augusztus 15-ig kedvezményesen szállítható, augusztus 15-től január 31-ig pedig felemelt fuvarral. Ezáltal a fuvar augusztus 15-e után átlag 100-150 százalékkal drágul meg. A mai súlyos gazdasági viszonyok között ez az intézkedés antiszociális, mert a nagy tömegek, amelyek nem tudják szükségleteiket még augusztus 15-e előtt beszerezni, kénytelenek annyi pénzt adni a fáért, amennyire ezt a fakereskedő a magas tarifa bealkalásával adja.

A termelők garancia igényei

A kereskedők címére szállított faküldemény fuvara azonnal fizetendő (ez aug. 15-ig átlag 1500 lej, míg aug. 15-től jan. 31-ig 3000 lej), míg a fogyasztó a fát megállapított terminuskor fizeti. A kereskedő a mai inkasszó viszonyok mellett így képtelen arra, hogy egész évi szükségletét augusztus 15-ig szerezzé be, mert nem tudja a fuvarát azonnal kifizetni. Másrészt pedig a fakereskedők okultak a tavalyi tél tapasztalatain. A helyzet az volt tavaly, hogy minden fakereskedő bőven ellátta magát áruval, de a tél váratlanul nagyon enyhére volt és az áru nagytömege tavaszig raktáron maradt. Ekkor a kereskedők kénytelenek voltak jóval olcsóbb áron tudni áruikat, egyrészt, mert a fűtődény már elmult, másrészt, mert a fa ára a termelőknél is jelentősen esett. A helyzet pedig egyre súlyosabb lett, annál inkább, mert a termelők ma nem elégednek meg az al, hogy a kereskedők váltókkal fedezzék le a hiteleiket, hanem különböző garanciaigényekkel lépnek fel, amelyeket a kereskedők nem tudnak teljesíteni.

A CFR spekulál

Ilyen körülmények között mindenki azt várta, hogy a kedvezményes CFR tarifa augusztus 15-ike után is érvényben maradjon. A kormány gazdasági bizottsága azonban is ilyen irányú döntést, de a CFR végül mégis felemelte a tarifát, ami természetesen magával vonta a fa horribilis megrágulását is. A fakereskedők egyébként félve attól, hogy a tarifaemelés mégis bekövetkezik, augusztus 15-ig jelentékeny famennyiséget kötöttek le, de a CFR adminisztrációja spekulációs manőverekkel nem bocsátott ebben az időpontban vagon a rendelkezésre, azért, hogy augusztus 15-e után a kereskedők drágábban fizessék meg a fuvarát. Így érte a kereskedőket az augusztus 15-i fuvaremelés. A kedvezményes tarifa megszűnésekor Kolozsváron a következő famennyiségek voltak készletben:

Statisztika a kolozsvári faárakról

A fátelpeken beraktározva volt	2200 vg
Ebből aug. 15-én lekötve későbbi szállításra	1400 vg
A „Regna“ fatermelő vállalat tulajdonát képező, még nem eladott csak beraktározott	680 vg
marad tehát szabad elárúsításra	120 vg
olyan fa, ami még régi fuvarral jött be. Ennek a fának árkalkulációja az alábbi:	
I. o. búkkfa Szurduk állomáson berakva	3050.— L
vasúti fuvar Szurduk—K.-vár	1580.— L
Beállítási díj vasutnak érkezéskor, bélyeg	35.— L
Iparvágány illeték	30.— L
vagon kirakás	40.— L
őlezés (összerakás)	100.— L
Telepér, személynét	500.— L
Állami, községi adó, biztosítás	100.— L
Utiköltségek bevásárláskor	100.— L
Rizikó bevásárláskor (előleg)	100.— L
Vágás, aprítás	600.— L

Hiány vágásnál fűrészpor, forgács) 4 százalék	225.— L
Befuvarozás a vevőhöz	650.— L
Delcredere (kihitelezések, dubiosa)	200.— L
Ügynöki jutalék 3 százalék	228.— L
Összesen egy vagon költsége	7535.— L

Fenti kalkulációban nem foglalták sem a tőkének a kamata, sem pedig az ugyne-

Poroszországban a hitközségi adók eltörlését követelik a kommunisták

Berlin, október 15. A porosz Landtag kommunista frakciója javaslatot terjesztett be, amely így hangzik: „Felhívjuk a porosz minisztériumot egy olyan értelmű rendelet kiadására, mely szerint az összes fizetőségek és járulékok egy a keresztény egyházak, mint a zsidó hit-

vezet I. o. fa feldolgozásából származó rosszabb minőségű és csak gyengébb áron eladható, bizonyos százalékot kitevő fán való veszteség.

Igy áll a helyzet ma, amikor a CFR azt a reduktions rendeletét kibocsátotta, melylyel az Uj Kelet minapi számában foglalkoztunk. Ez a tarifafeszültség teljesíthetetlen feltételek elé állította a fásokat, akik a mai viszonyok között nem képesek a 20 vagonos tételekben fát rendelni. A helyzet kulcsa így nem a fakereskedőknél, hanem a CFR tarifájában keresendő és ezzel magyarázható a tömörülésnek az a kísérlete is, melyet a rendőrségi beavatkozás ugrott szét. A mai járásbirósági tárgyaláson ezt a szempontot fogják kihangsúlyozni a fakereskedők jogi képviselői.

községek javára haladéktalanul beszüntetendő.”

A javaslatot a Landtag egyik legközelebbi ülésén fogják tárgyalni. Egyáltalában nincs reálkísérlet, hogy a Landtag mostani összeállítása mellett a javaslatból törvény váljon.

Az Osvada-Schiopu pereskedés epilógusa

Szurdán délután elérkeztek Schiopu Ioan fakereskedő egész lakásberendezését. Egy 100.000 lejes váltósiro története

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány hónappal ezelőtt az egész erdélyi sajtót bejárta az a pereskedés, amely Osvada és Schiopu kereskedők között éveken keresztül folyt. A két kereskedő társasviszonyban volt egymással és Schiopu Ioan egymillió lej elsikkasztása címén bünvádi feljelentést tett ellene. A feljelentést Osvada részéről viszont feljelentés követte s a kölcsönös pereskedések vége-hossza sem volt, mikor a kolozsvári ügyészség váratlanul letartóztatta Osvadát.

Osvada rövid időt töltött vizsgálati fogóságban, majd szabadlábra helyezték. Azóta Osvada és Schiopu a mai néhez viszonyokhoz mérten külön-külön bonyolítják le faüzleteiket. Szurdán délután egy különös árverés idézte vissza a két fakereskedő egykori társasviszonyát. Schiopu Ioan Rákóczi ut 15. szám alatti lakásán megjelent dr. Tóth törvényszéki végrehajtó dr. Giurgiu Traian ügyvéd társaságában és néhány veiai jelenlétében megkezdte Schiopu Ioan butorberendezésének

árverését.

Az árverés előzményeihez tartozik, hogy az Osvada és Schiopu cég annakidején üzleti viszonyban állott a Forestierával. Egy üzleti tranzakció alkalmával Schiopu személyi zsiróval látta el Osvadának egy 100 ezer lejes váltóját, melyet azonban Osvada a lejáratkor nem rendezett. Osvada letartóztatása is késleltette a kifizetést, míg a Banca Agraranál elhelyezett váltó peresítésre került. Schiopu lakásán a százezrekre menő berendezés kelt el minimális áron. Huszonháromezer lejt adták el végösszegben a fakereskedő lakását, a 80.000 lej értéket képviselő favágógépet pedig 3 ezer lejtért árverezték el.

A kiürített lakásban két ágyat és néhány nélkülözhetetlen butordarabot hagytak. A teljesen tönkrement Schiopu most Osvadán akarja perelni vagyonát, mely egyébként csak arra volt elegendő, hogy a peresített váltó összes költségeit megtérítse, míg a tőke ma is kiegyenlítettül maradt.

A világűr jégtömegei befolyásolják a földi időjárást?

Eljön az idő, amikor a holdat elnyeli a föld

Bécs, október 15. A napokban halt meg Hans Hörbiger, a híres bécsi tudós, aki úgynevezett jégteóriájával tette világszerte ismertté a nevét. Almatlan éjszakákon sokszor azzal töltötte az idejét, hogy a holdat vizsgálta. Egyszer arra a gondolatra jött, hogy a hold tulajdonképpen óriási jég tömbhöz hasonlít. Eszébe jutott az is, hogy ha olvadó testekbe szilárd testek esnek, akkor olyan alakulatok keletkeznek, amelyek nagyon hasonlóak a hold krátereihez. Így kezdett benne kialakulni az a gondolat, hogy a hold kráterei a világűrben a holdba eső szilárd testektől keletkezhetnek. Hogy a

hold és a naprendszer plánétáinak sűrűsége alacsonyabb, mint a földé, azt azzal magyarázza, hogy hatalmas jégretek burkolják be őket. Hörbiger a világegyetemet egyik legfontosabb építőanyagának tartotta a jeget. Elméletét több ízben átdolgozta.

Szerinte a világűr tele van jégporral és olyan jégdarabokkal, amelyek a bolygók nagyságát is elérik. A jégpor fékezésképp hat a világűr átmegő átszelő bolygókra. Ennek az a következménye, hogy a bolygók görbe elipszis pályája egyre szűkebb lesz.

A világűr jégtömegei azonban a földi időjárást is befolyásolják, jégeső

formájában hullanak le és jégdarabokból állnak a hulló csillagok is. Ugyan csak jégből van a tejút.

A naprendszer keletkezését Hörbiger egészen másként magyarázza, mint a Kant-Laplace-féle elmélet. Szerinte egy óriási állócsillagba valamikor egy olyan hideg égitest esett, amely a napnál többször nagyobb. A hideg égitest fölött ismét bezárult az olvadó tömeg, úgy, hogy az álló csillag belsejében forrási állapotban maradt meg a hideg égitest, míg végül, talán két égitest összeütközése révén, borzalmas robbanás keletkezett. A romokból alakult a tejút és naprendszerünk is, még pedig oly módon, hogy az egyes darabok a legnagyobb darab: a nap körül eliptikus pályán kényszerültek futni. Elméletének kvintesszenciáját az úgynevezett pályaszüksülési törvényben foglalta össze matematikai alapon Hörbiger. Eszerint földünk vonzókörebe fogja be a kisebb bolygókat, így fogta be a holdat is és más kisebb holdakat. Az utóbbiak mérhetetlen kopok folyamán egyre közelebb kerültek a földhöz, szétforgácsolódtak és darabjaik a földre hulltak. A lezuhanó tömegek, amelyeknek nagyrésze jégből állt, óriási klimatikus változásokat idéztek elő, ezeket nevezzük geológiai periódusoknak. A lehulló holdak közül az utolsó a terciérhold volt, amelynek pusztításáról az Atlantisz-monda emléke maradt meg.

Eljön az az idő, amikor mostani holdunkat is elnyeli a föld és a Mars lesz a föld új holdja, amelyet hétszáz kilométer vastag jégreteg borít. A föld sorsa viszont az lesz, hogy a napba fog hullani. Az összeütközések világokat tesznek tönkre, az összeütközést követő robbanás új világokat szül.

A jégelmélet nemcsak csillagászati, hanem meteorológiai jelenségeket is megmagyaráz és nincsen kizárva, hogy eljön az az idő, mikor segítségül meg fog lehetni jósolni a viharokat. A szaktudományok általában nem ismerik el a Hörbiger-féle elméletet, de vannak igen kiváló tudósok, akik magukévá tették ezt az elméletet.

A csehszlovák vasúti pénztáraknak nem szabad elfogadniuk osztrák sillinget. Prágából jelentik: A csehszlovák vasútiügyi minisztérium utasította a vasúti állomás pénztárakat, hogy további intézkedésig fizetésül, vagy beváltásra ne fogadjanak el osztrák sillinget. Hasonló intézkedés áll fenn a német márkára és magyar pengőre is.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű áruszállítás a piacon

Meredith: Az önző, két kötetben	77 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban	204 L
Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet	340 L
Apuleius: Az aranyzámor	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget	272 L
Hatvany: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet	435 L
Maupassant: Érés mint a halál	40 L
France: Próbabábu	45 L
Strindberg: Az apa, a pajtások, Julia kisasszony	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége	75 L
Zola: Jó polgári koszt	35 L
Zola: Pénz	102 L
Jack London: A vén halász meséi	95 L
Romain Rolland: Jean Christop sorozata két kötetként	80 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (fűz.)	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (köt.)	64 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (fűzve)	44 L
Krudy: Boldogult ifjkorom	64 L
Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (fűzve)	44 L

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában Vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

H
A UJ KELET
bánság
Főszerke
Felelős sz
Buka
Hátszegi
Cikkjelöl
megjelöl

— Pollák
Adolf, a Kere
irodájának ve
lozsvára érke
vári tartózkod
arra, hogy a
taktust keres
órákor az Urá
lesz, amelyen
a cionizmus
Nemzeti Szöv
portja minden
mitingen.

— Puskin p
hól jelentik:
Akadémia kéz
fölfedeztek egy
kin folygyszés
tok feldolgozá
kin hátrahagy
zött egy regén
bá Wadin cím
és Puskin hos

— Franci
Párizsból jel
adás az utóbbi
tat. Már a mu
könyv jelent n
pedig ötven s
kiadványok szá
történeti és e
nagy a hanyati

— Háromszá
donból jelentik
használnak min
ványaik iránt e
holson nevű a
nemrégiben egy
kisasszony cím
díjat tűzött ki
háromszázötven
gényt. Ez a díj
érdeklődést az

Vegye

— Lebontják
jelentik: Párizs
ja, a Chat Noir
állása alatt ez
ressé vált, hogy
nagyvárosban
mű mulatóhely,
nem sokáig kell
kát, mert októb
rülő mulatóhely
szén Fehér mac
létesítenek.

— A Cluj-i O
egylet vezetősé
hogy éveken ker
nál megb. Wer
18-án, vasárnap
Feleki uti régi
avatása, melyre
tatt ezuton kért
jelenésre, kegyel
kének.

— Nagy KKL
nap, e hó 18-án
meeting lesz az
neves külföldi é
fogia ismertetni
Belépés díjtalan.

— Szanálnak
tot. Berlinből jel
Mannfeld részt
nálmi fogja. A m
lami szanálás ke
10 százalékos bé

— Magyarán
esküvést fedezte
ban. Londonból j
vidékről Varsóba
mint Fehér-Orosz
szovjetellenes ös
Az összeszküvők
Fehér-Oroszorszá
kék a többi szo
nen, Bobruiskban
faluban százsza
szeszszkűvésben
lakat.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Pollák Adolf Kolozsváron. Pollák Adolf, a Keren Kajemet jeruzsálemi főirodájának vezetője vasárnap reggel Kolozsvárra érkezik. Pollák Adolf kolozsvári tartózkodását fel fogja használni arra, hogy a cionista élet vezetőivel kontaktust keressen. Vasárnap délelőtt tíz órákor az Urániában nagyszabású miting lesz, amelyen Pollák Adolf beszélni fog a cionizmus mai helyzetéről. A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyiségportyja minden érdeklődőt szívesen lát a mitingen.

— Puskin posztumusz irásai. Moszkvából jelentik: A leningrádi Tudományos Akadémia kéziratárában már régebben felfedeztek egy kéziratot, amely Puskin följegyzéseit tartalmazza. A kéziratok feldolgozása most fejeződött be. Puskin hátrahagyott irásai között többek között egy regény tervezetét találták, továbbá Wadin címen egy verses elbeszélést és Puskin hosszabb önéletrajzát.

— Franciaországban sem kell a könyv. Párizsból jelentik: A francia könyvkiadás az utóbbi időben nagy hanyatlást mutat. Már a múlt évben sokkal kevesebb könyv jelent meg, mint azelőtt, 1931-ben pedig ötven százalékkal csökkent az új kiadványok száma. Különösen a művészettörténeti és egyéb drága könyvek terén nagy a hanyatlás.

— Háromszázötven szavas kritika. Londonból jelentik: Az angol kiadók is felhasználnak minden módot arra, hogy kiadványaik iránt érdeklődést keltsenek. Nicholson nevű angol kiadó cég kiadásában nemrégiben egy regény jelent meg Zseni kisasszony címmel. A kiadó cég most díjat tűzött ki a legjobb kritikára, amely háromszázötven szóban megbírálja a regényt. Ez a díj természetesen felkelti az érdeklődést az új kiadvány iránt.

Vegyen még ma

— Lebontják a Chat Noirt. Párizsból jelentik: Párizs egykori hírhedt mulatója, a Chat Noir eltűnik. Ötvenéves fennállása alatt ez a mulatóhely annyira híressé vált, hogy a világ majdnem minden nagyvárosában létesült Fekete macska című mulatóhely. A párizsiaknak azonban nem sokáig kell nélkülözni a Fekete macskát, mert október végén a lebontásra kerülő mulatóhely helyébe a város más részén Fehér macska címen új mulatóhelyet létesítenek.

— A Cluji Ort. Chevra Kadisa Szentegylet vezetősége értesíti a m. t. tagjait, hogy években keresztül volt elnökének, néhai megb. Wertheimer Vilmosnak f. hó 18-án, vasárnap délelőtt 10 órákor lesz a Fekete uti régi ort. temetőben a sírköfelavatása, melyre volt tisztelőit és jóbarátaikat ezuton kéri a minél számosabb megjelenésre, kegyeletül a megboldogult emlékének.

— Nagy KKL-meeting vasárnap. Vasárnap, e hó 18-án délelőtt 10 órákor nagy meeting lesz az Urániában, amelyen több neves külföldi és belföldi cionista vezér fogja ismertetni a mai cionista helyzetet. Belépés díjtalan.

— Szánálnak egy német rézmű vállalatot. Berlinből jelentik: A válságba került Mannsfeld rézmű-vállalatot az állam szánja fel. A munkásság elfogadta az állami szánás keresztülvitele érdekében a 10 százalékos bérrudukciót.

— Magyaranyu szövjetellenes összeesküvést fedeztek fel Fehér-Oroszországban. Londonból jelentik: A lengyel határvidékről Varsóba érkezett jelentések szerint Fehér-Oroszországban nagyarányu szövjetellenes összeesküvést fedeztek fel. Az összeesküvőknek az volt a céljuk, hogy Fehér-Oroszországot erőszakkal elszakítsák a többi szovjetterületektől. Minkszben, Bobruiskban, Witebskben és számos faluban szászámra tartóztatják le az összeesküvésben részvétellel gyanúsítottakat.

HASZNÁLJON RADIÓJÁHOZ KIZÁRÓLAG VALVO LÁMPÁT AMELY TÖKÉLETES VISSZAADÁST BIZTOSÍT

Romániai vezérképviselő: B. Seidmann Bucuresti, Bd. Maria 30.

Öt zsidó jelölte magát az angol választásokon

London, október 15. Az angol választások előkészületei teljes erővel folynak, különösen a londoni negyedekben. A zsidók által lakott Whitehapelben a liberálisok Barnett Jannért, az ismert londoni cionistát jelölik. Barnett Janner támogatja a nemzeti kormányt. A konzervatívok nem állítanak vele szemben jelöltet.

a Mosley-párt jelöl. A liberálispart eddigi zsidó tagjai: H. L. Nathan őrnagy és Percy Harris eddigi választókerületeikben Nord-East Bethnalban és Sout-West Bethnalban ismét jelöltették magukat. Velük szemben sem állítottak fel konzervatív jelölteket. Franklin, aki Sir Herbert Samuel unokaöccse, mint munkáspárti jelölt lép fel Hornseyben.

Musanov az új bolgár miniszterelnök

Kormányrekonstrukció Bulgáriában

Szofia, október 15. A bolgár kormány rekonstrukciója, amelyről már többször esett szó és amelyet e hét végére vártak, váratlanul megtörtént. A miniszterelnökséget Musanov belügyminiszter vette át.

tartott és utána az új miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette az újságíróknak:

— Malinoc legutóbbi apja védszentünnepélyén hirtelen rosszul lett és egészségi állapotának megrendülése is gyorsította a politikai események menetét. A kormányrekonstrukció egyébként csak a demokráta párti tereket érinti, a nemzeti blokk többi pártjának tekintetében nem történik változás. Az új kormány tegnap este minisztertanácsot tartott, amelyen Musanov elnökölt. Az ülés három óra hosszat

— Tényleges változás nincs. A mostani kormány azokból a pártokból tevődik össze, amelyekből a régi állott. A kormány folytatja régi politikáját és sem kül- sem belpolitikai téren nem lesznek változások.

A kormány politikáját illetőleg egyébként a szobranje e heti ülésein nagy vita várható. A nemzetgyűlés a frónbeszédre adandó válasz tekintetében fog dönteni. A szobranje holnap ül össze és elnökvé választja Malinocot.

— Lemondott a mexikói kormány. Londonból jelentik: A mexikói kormány benyújtotta lemondását. Ortiz Rubio köztársasági elnök a kormány visszalépését elfogadta s új kormányt nevezett ki. A miniszterek között szerepel Calles volt elnök, a mexikói jegybankot bank jelenlegi kormányzója is.

— A kolozsvári Mizrahi ifjusági csoportok Oneg-Sabbath estje. A mizrahi ifjuság rendez pntek esti Oneg-Sabbath összejövetelét során folyó hó 16-án, este fél 9 órai kezdettel a Calea Regele Ferdinand 52. szám alatti téli imatermben Feuerstein Kálmán, a Zs. N. Sz. helyi csoportjának főtákarára „A szombat cionista megvilágításban” címmel tart előadást. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— Mindössze kétszáz német márkát lehet havonta külföldre utalni. Berlinből jelentik: A birodalmi postaigazgatás elrendelte, hogy egy és ugyanazon személy havonta legfeljebb 200 márkát utalhat külföldre. A csomagküldések utánvételezése sem haladhatja meg a kétszáz márkát.

— Megkezdődött a német kormány-nyilatkozat feletti vita. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ülésén ma megkezdődött a kormány-nyilatkozat feletti vita. A szociáldemokrata Breitscheid, a nemzeti szocialista Frick, a német nemzeti Oberfohren beszéltek. A vitát folytatják. Az ülés végén Dietrich birodalmi pénzügyminiszter megindokolta a birodalmi kormány pénzügyi politikáját s a reszortjába tartozó szükségrendeleteket.

— Newyorkban félszázalékkal megrágták a bankelfogadványok kamattétele. Londonból jelentik: Newyorkban a bankelfogadványok kamattétele félszázalékkal megrágták. A kereskedelmi ügyletekből származó váltók kamata is emelkedett 2 és egynegyed százalékról 2 és félre.

Huzás: okt. 19.

— Józan megítélés szerint alakult ki a font értékelése a világpiacon. Londonból jelentik: A font értékelésében a világpiacon józan megítélés alakult ki. A lecsökkent fontkurzus mellett a külföldnek meg kellett állapítania, hogy Angliában nem bocsátanak ki új bankjegyeket s az aranyfedezet változatlan maradt. A stabilizáció csak a választások utáni időpontra várható.

— Október 18-án, vasárnap délelőtt 11 órákor dr. Emil Colbazi megyei prefektus és dr. Páter Béla ny. gazd. akadémiai igazgató urak nyitják meg a Kováts P. Fiai cég fotoversenyének kiállítását a vármegyeháza emeleti nagytermében. A kiállítás nyitva lesz október 18-25-ig és megtekinthető naponta délelőtt 11-1-gig és délután 4-7-gig.

— Módosították Dániában a bankjegyfedezetről szóló törvényt. Londonból jelentik: Dániában a bankjegyfedezetről szóló törvényt, amely 50 százalékos nemes fémfedezetet írt elő módosították. A fedezet a jövő év július végéig szóló érvényesentul 33 százalékos lesz.

NYILTTÉR *) Felhívás

Felhívom hitközségi tagjaink figyelmét arra, hogy Rivel Rudolf aradi lakos vágott baromfikereskedő által árusított liba vagy egyéb husnemük nem az én felügyeletem alatt álló sakterek vágásából származnak és így azok használata szigoruan tilos.

Schreiber Joachim az Aradi Ort. Izraelita hitközség főrabijja.

NAPROL-NAPRA

Henry Ford a Sussex kerületben levő Fordban megépítette Európa legnagyobb repülőgépgyárát, amely üzemének felvétele után naponta egy-egy repülőgépet fog előállítani. Az amerikai autógyáros azért létesítette a véletlenül éppen nevét viselő faluban gyárát, mert a háború alatt ott volt az angol légi haderő legnagyobb javítóműhelye s a községnek repülőtere is van, ahol az új gépeket ki lehet próbálni.

Ma reggel Párizsban kivégezték Mohamed Ben Driss marokkói arabot, akit egy kocsmáros meggyilkolása miatt ítélték halálra. A guillotine-t a Santé-fogház előterében, a Boulevard Aragon állították fel. A francia fővárosban 1927 óta nem volt kivégzés.

Newyorki jelentés szerint Byrd előkészíti új délsarki expedícióját. Az expedíció néhány héten belül utnak indul.

Freiburg kantonban, Bonfontaine községében egy autocar, amelyen bazeli, berni, zürichi kiránduló tanítónők foglaltak helyet pneumatik-defekt következtében felborult. A soffőr és négy tanítónő szörnyethalt, négyen súlyosan, haton könnyeben megsbesültek.

Piccard professzor október 21-én este Budapesten a zeneművészeti főiskola nagytermében sztratoszfera-repülésről előadást tart.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

Wolff osztrák ezredes, a császárhű néppárt elnöke küldöttséget vezetett Vaugoin hadügyminiszter elé s tiltakozott az ellen, hogy moziplakátokon neveltségessé tehessek a régi hadsereg tisztjeit. Hivatkozott arra, hogy egyik legujabb plakát egy őrnagyot cilinderrel és esernyővel állít a nézőközönség elé. A hadügyminiszter intézkedést ígért.

Ladoumegue francia középtávúfutó világrekorder kijelentette, hogy a jövő évi losangelesi olimpiai játékok után végleg filmszínészi pályára lép.

Közép-Amerikában egyelőre letettek a Panama csatorna kiszélesítésének munkálatairól s nem építik meg a Nicaragua csatornát sem.

A Themse aggasztó módon és nagy gyorsasággal emelkedik. A parton a folyamőrsek megtették a szükséges óvó intézkedéseket.

Az Egyesült Államok és Olaszország között ma megnyitott a képtávírforgalom Londonon át a transzocéáni rádiószolgálat állomásainak felhasználásával.

A halálrózsák című hatalmas társadalmi dráma filmet vetíti az Építőmunkás mozgó vasárnap 3, 5 és 7 órai kezdettel, hétfőn 5 és 7 órákor utoljára kerül színre. Főszerepekben a legnagyobb színészek: Verebes Ernő, Eszterházy Agnes és Conrad Veidt. Verekedők, 2 felvonásos vígjáték kísérő műsor. Szerdán teljesen új műsor kerül bemutatásra: A két pokoli nap. Izzalmas kalandor dráma 8 felvonásban. Főszerepben a közismert Carlo Aldinival. Előadások kezdete: 5 és 7 órákor. Gyönyörű kísérő műsor.

Utusi pénztáraknak osztrák sillinget. sehszlovák vasutotta a vasuti állóvábbi intézkedéstásra ne fogadják. Hasonló intézkedésekre és magyar

ilyen nagyítás a piacom

.....	173 L
.....	204 L
.....	340 L
.....	136 L
.....	272 L
.....	435 L
.....	40 L
.....	45 L
.....	45 L
.....	75 L
.....	35 L
.....	102 L
.....	95 L
.....	30 L
.....	44 L
.....	64 L
.....	44 L
.....	64 L
.....	44 L

osztályában
gy az összeg elő-
gy szállítunk.

Színház—Mozi

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

A Magyar színház heti műsora

Péntek: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 4/B. Sorozatszám 17.)

Szombat d. u. 3 órákor: Vén gazember. (Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Mikszáth Kálmán dramatiszt regénye a színpadon. Sorozatszám 18.)

Szombat 8¹/₄: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság, 3-szor. Bérlet A/5. Sorozatszám 19.)

Szombat éjjel 11-kor: Kis Katalin. (Ujdonság, először. A párizsi bohózat-írás legragyogóbb mesterműve. Csak felnőttek részére, Poór Lilivel. Rendes helyárak. Bérletszűnet. Sorozatszám 20.)

Vasárnap d. u. 5¹/₄ órákor: Az elcsérelt ember. (Ujdonság, délutáni mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 21.)

Vasárnap 8¹/₄ órákor: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság, 4-szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám 21. sz.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órákor: Premier! A titokzatos asszony. X—27. Főszereplő: Marlene Dietrich. A világháború kémszolgálatára. Az osztrák-magyar—oros fronton vakmerő bátorsággal működő kémnő önfeláldozó munkája. A Paramount stúdió remeke.

Szombat 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich. A világháború kémszolgálatára. Az osztrák-magyar—oros fronton vakmerő bátorsággal működő kémnő önfeláldozó munkája. Műsor előtt: A legújabb hangos világhíradó.

Vasárnap délelőtt 11 órákor: Matiné. Előadásban a Világ vége. Flammarion regénye után. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

Hétfő 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek: Korvett-kapitány. Végtelenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Szombat: Korvett-kapitány. Végtelenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Vasárnap: Korvett-kapitány. Végtelenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Szinkör-Mozgó műsora

Péntek: A VIII. osztály. (Diákszeretem.)

URANIA-MOZGÓ műsora

Péntek: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végtelenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

Szombat: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végtelenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

Vasárnap: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végtelenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

RADIO MUSOR

Péntek, október 16.

Bukarest. 6.10: Katonazene. 7.40: Gr. 8: Ciomac M. zongoraművész Enescu szonátját játssza. 8.45: Az Amsa-templom énekara.

Budapest. 9.15: Az Országos Postaszeneke hangversenye. 12.05: Kaposvári Zsolnay Lajos és cigányzenekarának zenéje. 4.15: A vegyész a köztudatban és a valóságban. Lányi Erzsébet dr. előadása. 5: A szlovenszói magyar irodalom élete. Dr. Alapy Gyula előadása. 5.30: Hangverseny. 6.15: Gyorsirótanfolyam. 6.45:

A Tisza folyó jövője. Dr. Sárközy György előadása. 7.15: Thomán István (zongora) és Thomán Mária (hegedű) hangversenye. 8.10: Coolidge zenei ünnepe a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Utána: Időjelzés, hírek, időjárás. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának zenéje.

Bécs. 9.55: Gaudriot jazz.

Belgrád. 9.15: Nebántvirág operett. — 10: Rzkar.

München. 9.30: Vonósnegyes.

Hamburg. 10.30: Könnyű zene.

Kattowitz. 8.15: Filharmonikusok.

Milánó. 0.15: Déli zene.

Osló. 10.05: Dalok.

Pozen. 10.45: Éjfél tánczene.

Prága. 10.20: Grammfón.

Róma. 9: Lehár: Eva operett.

Toulouse. 11: Tánczene.

Szombat, október 17.

Bukarest. 13: Grammfón. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Grammfón. — 18: Zenekari hangv. 19: Hírek, időjelzés. — 19.10: A hangv. folytatása. 20: Rádió-

szabadegyetem. 20.40: Grammfón. 21: Előadás Enescuról. 23.15: Szimfónikus hangv.

Budapest. 10.15: Mándits szalózenekar. 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Magyar nóták grammfónon. — 17: Gyermekóra. 18: Irodalmi előadás. 19: Kurina Simi cigányzenekara. 19.45: Rádióamatörposta. 20.30: Finn-magyar est. 21.30: Emlékünnepély. Utána Az 1. honv. gy. ezr. zenekara.

Bécs. 21.45: A Holzer zenekar Karl Blasel emlékhangversenye.

Varsó. 20.30: Grammfón. 21.15: Szimfónikus hangv.

Prága. 21: A cseh filharmonikusok hangversenye.

Langenberg. 21: Vidám est. Utána tánczene.

Róma. 21: Mascagni „A kis Marat” e. zenedrámája.

Kattowitz. 21.10: Könnyű zene. 23: Chopin hangv.

Stuttgart. 18.45: Kamarazene. 21.15: Tarka est.

KÖZGAZDASÁG

Szanálják a fizetéképtelen Dresdenerbankot

A német állam háromszáz millióval vesz részt az intézet szanálásában

Bucuresti-Bukarest, október 15. Ideérkezett jelentések szerint a fizetéképtelen Dresdener-bank szanálására vonatkozó hosszús tárgyalások sikerrel befejeződtek. Az osztrák pénzügyi válság után bekövetkezett németbirodalmi válságot tudvalevőleg a Dresdener bukása robbantotta ki és vont maga után olyan következményeket, amelyek a mai európai pénzügyi krízishez vezettek.

A Dresdener szanálásában az állam 300 millió márkával vesz részt és az erre vonatkozó megállapodást már alá is írták. A szanálási összegből a német birodalmi kormány 150 milliót kü-

lönböző jövedelmekből, 150 milliót pedig új ezüst pénz forgalomba bocsátásából fogja fedezni.

Itt említjük meg egyébként, a Birodalmi Bank legújabb kimutatása szerint a német aranyállomány ismét csökkent. A négy hét előtti kimutatással szemben a csökkenés 81.5 millió márka, vagyis a teljes aranyfedezet értéke mindössze 435 millió márka értékű, ami annál feltűnőbb, mivel a Németországnak nyújtott rövidlejáratú hiteleket a külföldi államok tudvalevőleg hosszulejáratú hitelekkel változtatták át s így Németországnak nem kellett nagyobb fizetéseket teljesítenie.

Dollár-bázisra térnek át a fások, akik ráfizettek a fontra

Bucuresti-Bukarest, október 15. A font árfolyamának esése nemcsak a gabonaexportöröket érintette, hanem a többi nemzetközi kereskedelemben érdekelt többi szakmákat is, amelyek stabil valutában kalkuláltak, így ezek kö-

zött elsősorban a fásokat. A fánál ugyanis, hasonlóképpen mint a gabonánál, ugyancsak fontban kötötték az eladásokat s így a romániai faexportöröket is súlyosabb természetű veszteségek érték a fontesés következtében,

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó Lei 25	Kertész: Nemzetköziség utja Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról Lei 6
Andersen: A muzikális malac Lei 7	Lasalle: Munkásprogram Lei 6
Andrejev: A pince mélyén Lei 48	Macdonald: Szocializmus és társad. L. 48
Balzac: A hídre Lei 80	Marx: Osztrájharcok Franciaországban Lei 48
Barbusse: Jézus Lei 65	Marx: Bér és profit Lei 20
Bauer: A szocializmus utja Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai Lei 20	Marx: olgárháború Franciaországban 20
Bernstein: Mi a szocializmus Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meséiből Lei 80
Bernstein: Görlietz pártprogram Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története Lei 18
Bernstein: Lasalle Ferdinand és jelentősége Lei 18	„ As internacionálé története L. 25
Csehov: Kiszármagok éjjel Lei 40	„ Egyház és munkáskérdés L. 5
Csehov: Idegenkényeren Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek Lei 18
Csehov: A fekete barát Lei 40	Multatuli: Max Havelár Lei 45
Csehov: A koldus Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete Lei 25
Farkas: Kiszármagok Lei 80	Pargus: Állam, ipar, specializmus Lei 20
Frensen: A s Anna Hollmann el-süljedése Lei 15	Róka Tóni: Erger-Berger Lei 85
Gergely: Játsszik az ucca Lei 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései 5
Hamsun: Ősi csillagok Lei 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut Lei 8
Jászai: Az agtáción Lei 4	Szemes: Mi az osztályharc Lei 5
Kasza: Mi az igazság Lei 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása Lei 85
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia 5	

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályaiban
Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltőség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Itt is nagyobb eladások történtek a fontban későbbi szállításra, akárcsak a gobonánál, azonban míg a gabonánál a veszteségeket a vevők teljesen az eladókra hárítják át, addig a külföldi fáscegek kulánsabbaknak mutatkoznak, amennyiben már eddig is több szerződést megváltoztattak oly módon, hogy font helyett dollár árakat állapítottak meg.

Ezt azonban csak azoknak az államoknak az importőrjei veszik meg, ahol a font nem belföldi valuta, mint például Olaszország, Görögország, Franciaország, stb. az egyiptomi, szíriai palesztinai és angolai kereskedők, vagyis ahol maguk a kereskedők is fontot kapnak az áruért, egyelőre legalább is nem hajlandók dollárra átváltoztatni a kikötött fontárakat.

Ugy a régi eladási szerződések megváltoztatásánál, mint az új eladásoknál a fások a fontárakat úgy állapítják meg, hogy egy font értékét 4.80 dollárral veszik egyenértékűvé.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 15. Márka 40, holland forint 68.50, dollár 169, font 6.75, francia frank 6.70, lira 8.80, cseh korona 4.99, pengő 27, dinár 3, shilling 23, svájci frank 33.15, zloty 19., belga frank 24.

Apróhirdetések

Egyetemi hallgató, perfekt német, román, jó francia jutányosan ad nyelvtanítást, instruíal gimnázistákat lakás vagy el-katás ellenében. Cim: Menza elnökség Str. Dorobantilor 11.

Jiddisch beszélők gyorsan és jól megtanulhatnak németül. Továbbá perfektheber oktatás tanuló lakásán. „Convenirend” jeligére, a kiadóba.

Szamosmenti 20.000 lakosú városban havi 30—35.000 lej jövedelmet biztosító vállalat megvételéhez 100.000 lejrel társat keresek. Fentemlített nettójövedelme garantálom. Érdeklődők felvilágosításért Mátyas Lajoshoz Cluj, Str. Romulus 31 forduljanak. Telefon 18.

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben, angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareról.

„Arta” aukció! 17-én, szombaton d. u. 4 órákor.

300—400.000 lejes családi házat keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Női és férfi fehérnemű varrást olcsó árban vállalom. Hához is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut 7.

Megvételre keresek jó állapotban levő gyerekkocsit. Cimeket a kiadóba kérek.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjúból olcsón vállalom. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Cluj, Str. Iosif Limbori 10. N. Filipescu 1.

Textil és kézműváru kereskedőségét katonaságnál most szerel le, szerény igényekkel állást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jeligére a kiadóba.

Fűszerüzlet italmérségi engedéllyel fogalmalms helyen kiadó. Cim Rafael, Monstori ut 94.

Kelengyék teljes készítése, előrajzolás csipkebevarrás, montirozás, kézi és gépi himzés, goblenvarrás legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézmunka szalonban. Str. Gh. Baritiu 16.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterem Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi ucca) 23. Bejárat a Szappan ucca felé. Változatos, izletes vegetárius ételek. Független kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Fehérneműt varrni hához megyek. Ors Berkovitsné, Malom ucca 10.

A
Ci
fo
Ké
mek

A jelen és

A király szü... megkapta a... apott az uralk... om hónapig... ele.
Amikor a mi... ében szerencs... király ezek... iszterelnöké...
— Tudom j... szítja azt a... munkájával sz... vannak, akik e... De a történele... volni.

Elhisszük sz... Jorgának fog... munk van neki... Inkább a jele... énelem hazud... ben viselné e... Jorga is ezt a

A cigány

Argetoianu Madarat lehet... összeszakkában... vetést.

Valóban saj... szimpatikus ne... nem tudunk os... mében. Mert r... ni, hogy a 25... jelentí Románi... megoldását. E... gyöződve ar... egyensúly köd... azokat a suly... egy könyvelés... ianu az ország... Mi fog törté... Az anyagi k... dukálják. Más... a közmunkalat... lalatonál eszi... eltekint újabb... mény: üzembe... nélküliség.

erőszakolt és... kat is angazs... tathassák az é... Csökkentik a... szóval szélnek... viselőt és red... seket. Eredme... a vásárlóképe... tás visszaesése... Csődök.

Az állam te... nak megfelelő... niában vergő... kozza a nincst... ország viszo... költségetvés il... va. Midőn 38... milliárdot pré... állam. Leszáll... 33 milliárdra... leaptadk 25... getoianu redu... lyitik a válsá... hogy 1932-ber... felhajtható.

Ugy csináló... A cigány ad... adagokkal, am

Az első t

Pár perc m... a riadó hang... denkit, akít il... akik — a jel... érdekeltek m... hivatalból ráj... hivatkozunk, radikálisan c... oldásokat tal... bizonyítja, ho... dék még a le... teken is át tu... tussal megold... lannak hitt za